

Glasnik

Medicinskog fakulteta u Splitu

ISSN1846-7946
Prosinac 2023. g.
Vol. 16 br. 2

Promocije ◆ Pogled u sebe ◆ Studentska razmjena u Cleveland clinic ◆ „Najznanstvenici“ i ove godine iz područja kliničke medicine

RIJEČ GLAVNOG UREDNIKA GLASNIKA MEDICINSKOG FAKULTETA U SPLITU

Drage studentice i studenti,
poštovane kolegice i kolege!

U proteklom periodu, kao i svake godine uoči pripremanja drugog godišnjeg broja našeg Glasnika, počela je nova akademska godina. Dobrodošlicom smo dočekali sve bručoše na svim studijskim programima našeg fakulteta i već se nekako osjećaju skori božićni praznici. Sva se nastava odvija po planu, svi

izvršavamo svoje svakodnevne obveze. Studenti studiraju, vrijedno uče i sviđavaju mnogobrojne zadatke, profesori i ostali nastavnici poučavaju, normalni se život vratio u sve prostore fakultetske zgrade A... I sve se čini normalnim.

A opet, ovih dana u studenom sve izgleda nekako malo drukčije. Osjeća se neki neobični mir, smiraj, pozitivna trema među osobljem i upravom Fakulteta. Pomalo neobično za našu vrlo živahnju malu akademsku zajednicu. Svi koji dugi živimo u ovom okružju i sastavni smo dio Fakulteta to jako dobro osjećamo. A znamo i zbog čega se to događa.

Naime, u studenom, na neki način, polažemo račune i pokazujemo zainteresiranoj javnosti sve što radimo, kako radimo i koliko smo u tome dobri i transparentni. Na koji način? Tako što Agencija za znanost i visoko obrazovanje (AZVO) Republike Hrvatske provodi uvid u sve naše aktivnosti, a u svrhu reakreditacije visokih učilišta (u ovom slučaju Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu). To je obvezan postupak vanjskog vrednovanja kvalitete svih visokih učilišta koji se provodi u pravilnim petogodišnjim ciklusima, tako da se reakreditacija provodi prema samoevaluaciji visokog učilišta u proteklih pet godina. Stoga trenutno zatiče ne čudi, kao ni leptirići u trbuhi Uprave, ali i optimizam svih nas koji svaki dan živimo s Fakultetom i na Fakultetu, znajući i vjerujući da će rezultati do kojih će doći AZVO biti iznimno pozitivni.

Sve ostalo, pa tako i ovaj broj našeg Glasnika, ne nudi nikakve druge posebne novosti. Drago nam je da smo se vratili u normalu, da smo opet izabrali nove studentske predstavnike u našem Uredništvu te im ovom prilikom želimo dobrodošlicu. Njihova će imena biti potvrđena na prvom sljedećem zasjedanju Fakultetskog vijeća. Onima, koji su s uspjehom završili svoje studentske dane i sada su okrenuti traženju poslova za koje smo ih sposobili, zahvaljujemo na suradnji i zajedničkom radu.

Mi u Uredništvu Glasnika, kao i uvijek, jako smo zadovoljni što smo opet dobili priloge s više sastavnica našeg fakulteta, što je i bio dio našeg programa rada kod ustrojavanja ovog Uredništva jer želimo da naše glasilo svi članovi naše male akademske zajednice doživljavaju kao svoje: i budući farmaceuti, i studenti dentalne medicine, i svi njihovi kolege koji studiraju na našem fakultetu na engleskom jeziku. A sve s ciljem da se izbjegne pogrešna percepcija kako je ovaj naš Glasnik ekskluzivno pravo samo medicinara. Koliko smo u tome uspjeli, procijenite i sami.

Zelja nam je, kao i ranije, da se i svi vi zbog kojih Glasnik postoji i

izlazi u što većem broju opet aktivno uključite u uređivanje novih brojeva, kao što su to i sada napravili naši studenti, nastavnici i kliničari. Slanjem vaših priloga Uredništvu svaki sljedeći broj Glasnika bit će bolji, kvalitetniji, zabavniji i zanimljiviji, a mi ćemo se potruditi da svi ti prilozi nađu mesta na njegovim stranicama. Budući da ovaj broj Glasnika očekujemo u predlagdansko doba, koristim priliku da svima vama i nama, a uime svih članova Uredništva Glasnika, zaželim čestit Božić i uspešniju Novu godinu.

Zdravi i veseli bili!

prof. prim. dr. sc. Tonko Vlak, dr. med.,
glavni urednik *Glasnika Medicinskog fakulteta u Splitu*

„Samoevaluacija je bila dosta stresna i zahtjevna, ali je vrijedilo jer smo pokazali koliko smo napredovali!“ rekla nam je prof.dr.sc. Vukojević, prodekanica za znanost, poslijediplomske studije i međunarodnu suradnju netom što je završio posjet Stručnom povjerenstvu za reakreditaciju. „Ovaj proces potvrđuje kontinuirani angažman Fakulteta u pružanju vrhunskog obrazovanja, istraživanja i stručne prakse. Reakreditacija je potvrda izvrsnosti našeg Fakulteta i visokih standarda obrazovanja u području medicine. U završnom osvrtu Stručno povjerenstvo za reakreditaciju je istaknuto izuzetnu kvalitetu nastavnog i nenastavnog osoblja, obrazovnih programa, znanstvenog napretka, izvrsnu opremljenost i resurse Fakulteta, te istakla Fakultet kao ključnog igrača u oblikovanju budućnosti zdravstvene skrbi.“

IMPRESSUM *Glasnik Medicinskog fakulteta u Splitu*

vol. 16, br. 2, prosinac 2023. g.

adresa: Šoltanska 2, 21000 Split

e-mail: glasnik@mefst.hr

Glavni urednik: Tonko Vlak

Studentski urednik: Boris Milovac

Lana Barać, Ana Borožan, Josipa Bukić, Jakov Krka,
Danira Matijaca, Valdi Pešutić Pisac, Mislav Radić,
Ljubo Znaor, Nikolina Vitturi Bagatin
i Dalibor Gabela, autor fotografija (str. 4, 5, 32, 33, 40-45, 62, 63)

Tajnica Uredništva: Nikolina Vitturi Bagatin

Lektorica za hrvatski jezik: Josipa Korljan Bešlić

Dizajn i prijelom: Ivo Mađor

Tisk: Printera, Sv. Nedelja

Prijašnji urednici:

2019 - 2020 Ivica Grković; 2013 - 2018 Milan Ivanišević;

2009 - 2012 Livija Puljak; 2007 - 2009 Ivica Grković

Naklada: 400 primjeraka, Split, prosinac 2023. g.

	T. Vlak Riječ glavnog urednika	02	41	Svečana promocija doktorica i doktora dentalne medicine
	D. Behmen Uspješan tjedan dobrodošlice za strane studente studija Medicina na engleskom jeziku	04	42	Svečana promocija doktorica i doktora medicine
	Svečanost bijelih kuta	05	43	J. Bukić Deveta plivina škola ljekarničke skrbi u Splitu
	Anamaria Sabatini Budući liječnici posjetili ključna mjesta splitske kulture i identiteta: Dioklecijanovu palaču i Galeriju Meštrović	06	44	M. Radić Reumatologija 21. stoljeća
	V. Ercegović, A. Arbunić, M. Begović, A.Brkljačić, L. Čikotić, M. Neveščanin, E. Žaja Twinning projekt Egipat	07	45	I. Zakarija-Grković Visit by Thai delegation
	T. Volarević Priča o tri kontinenta	10	46	COCHRANE KUTAK Ass. Prof. Ishanka Rajapaksha Mudiyanselage Izvedena predstava „Nemoguća odluka – život prekinut neizvjesnošću“
	B. Milovac Studentska razmjena u Cleveland clinic	12	48	G. Alfirević Predstavljena nova knjiga prof. T. Vlaka „Rehabilitacijski modeli u reumatologiji utemeljeni na dokazima“
	P. Radovniković, J. Krka Udruga Help za pomoć mladima	15	49	K. Čavka, J. Kovačić Nemoguća odluka – život prekinut neizvjesnošću: scenski prikaz djela dr. Benjamina Đulbegovića na Medicinskom fakultetu u Splitu
	A. Škarpa, J. Krka Blended intensive programme (BIP)	20	50	M. Armanda Znanstvena razmjena
	M. Kotarac, J. Krka Pogled u sebe	24	51	Knjižnica WOS CC: „Najznanstvenici“ i ove godine na području kliničke medicine
	N. Mussmächer, J. Krka University of Split Radiology Society and the International Neuroimaging Symposium	26	52	Proslava jubileja 100. godišnjice otorinolaringologije u Splitu
	LJ. Znaor Hrvatski medicinari na Harvardu i u srcu američke medicine	27	54	Danira Matijaca Medicina u javnosti: točnost i količina informacija o zdravlju
	Vremeplov	30	56	Projekt Započeo projekt Provjere točnosti informacija o zdravlju
	M. Grubić, J. Krka Plexus 2023 – Međunarodna konferencija sa sudjelovanjem dobitnika Nobelove nagrade	32	57	Projekt iRISE to Improve Reproducibility of Scientific Research
	Održan Drugi kongres studenata dentalne medicine u Splitu	34	58	The European Molecular Biology Conference -perspectives
	Svečana promocija diplomiranih studenata studija Medicina na engleskom jeziku	39	60	D. Matijaca Digitalna građa za studente i znanstvenike
	Foto žuj /Foto kolačić	40	61	Foto strip Proslavljen Dan Sveučilišta i dodijeljene Rektorove nagrade na Medicinskom fakultetu u Splitu

Uspješan tjedan dobrodošlice za strane studente studija Medicina na engleskom jeziku

» Dopušteno prepisivanje

Novi studenti programa Medicina na engleskom jeziku srdačno su dočekani na tjednu dobrodošlice koji je započeo uvodnim danom 25. rujna 2023. Ovaj Welcome Week označio je početak nove akademske godine za međunarodne studente.

Prvi je dan počeo uvodnom prezentacijom studentskih udruga koje okupljaju strane studente Medicinskog fakulteta – International Student Association (ISA) i Association of Norwegian Students Abroad (ANSA). Studenti su predstavili rad udruga i prikazali onaj zabavni dio studentskog života koji će im pomoći da lakše prebrode zahtjevne dane učenja koji su pred njima.

Nakon predstavnika studentskih udruga riječ je preuzeo prodekan za studij, izv. prof. dr. sc. Joško Božić, koji je studentima zaželio srdačnu dobrodošlicu i održao prezentaciju koja je studente upoznala s njihovim pravima i obvezama za vrijeme studiranja. Usto, studenti su upoznati s resursima fakulteta, nastavnim planom i programom te drugim

praktičnim informacijama koje će im pomoći tijekom njihova studiranja. Također su im prezentirani svi dodatni servisi koji su dostupni kako bi im olakšali prilagodbu na novi studijski okoliš. Anamaria Sabatini, prof., organizirala je za nove studente uvodne satove hrvatskog jezika kako bi se studenti prilagodili novoj okolini te s nekoliko osnovnih izraza lakše uklopili u grad koji će im biti dom narednih šest godina.

Studenti su također imali priliku upoznati se međusobno i razmjeniti iskustva tijekom društvenih događanja koja su organizirali studenti viših godina. To je bila izvrsna prilika za stvaranje prijateljstava i mreže podrške tijekom studija.

» Koncentracija na prodekanove riječi

Welcome Week za strane studente studija Medicina na engleskom jeziku u Splitu nije samo označio početak njihove akademske avanture već i pružio potrebnu podršku i informacije kako bi se osjećali dobrodošlima i sigurnima u svojoj novopranađenoj akademskoj zajednici.

Dalibora Behmen

Nova ak. god. 2023./2024.

Svečanost bijelih kuta / White Coat Ceremony

Svečanost otvaranja nove akademske godine održana je u ponedjeljak, 2. listopada 2023.g.

Budući liječnici posjetili ključna mesta splitske kulture i identiteta: Dioklecijanovu palaču i Galeriju Meštrović

Studenti druge godine Medicinskog fakulteta u Splitu koji pohađaju studij Medicine na engleskom jeziku u sklopu kolegija *Hrvatski jezik 2* posjetili su Dioklecijanovu palaču i Galeriju Meštrović 6. i 7. lipnja 2023. godine.

Ova dva važna mesta hrvatske i splitske kulture uključena su u nastavni program te obuhvaćena terenskom nastavom u okviru kolegija *Croatian Language 2*.

Prvoga dana terenske nastave profesorica hrvatskoga jezika Anamaria Sabatini provela je studente po Palači i upoznala ih s različitim aspektima važnosti Palače nekad i danas. Kulturna baština oduvijek ima iznimnu važnost u učenju stranoga jezika (u ovom slučaju hrvatskoga kao stranog jezika) jer povezuje jezik s kontekstom, kulturnom i interkulturnim razumijevanjem. Cilj ove terenske nastave bio je približiti studentima sadržaje iz kulturne baštine Splita kako bi im se približila kultura i mentalitet grada u kojem studiraju te kako bi se u njima potaknula želja za istraživanjem novih kulturnih spoznaja o mjestu njihova studiranja.

Tako su u predivnom i akustičnom ambijentu Vestibula uživali slušajući klapsko pjevanje a u predjelu Triklinija i Kriptoportika upoznali su se sa životom iz vremena cara Dioklecijana. Doznali su mnoge činjenice o nastanku Splita i njegovu razvoju od Palače do danas.

Sa zanimanjem i užitkom slušali su priču o „najlipšem gradu na svitu“.

Drugoga dana terenske nastave posjetili su Galeriju Meštrović i kompleks Crikvine – Kaštيلac gdje su studenti osim

» Studenti u obilasku Dioklecijanove palače

u umjetničkim vrijednostima izvanrednih Meštrovićevih djela uživali i u ambijentalnoj vrijednosti ovih zdanja. Upoznali su se sa životom i djelom Ivana Meštrovića i njegovom važnosti u hrvatskoj i svjetskoj umjetnosti te s povijesnom i kulturnom pozadinom Splita kao mjesta gdje je Meštrović boravio i stvarao. Vidjeli su njegove skulpture, crteže i reljefe te se upoznali sa stilom i tehnikama izvedbe njegovih djela.

Dva izvanredna dana u kojima su studenti uronili u splitsku povijest sagledavši Split iz jednog drugog rakursa, dotada njima nepoznatog, završila su prisustvom otvorenju izložbe Škole za dizajn, grafiku i održivu gradnju te šetnjom *lungo mare*. S obzirom na to da nas je i vrijeme poslužilo, zasigurno će nam ovi posjeti ostati u dugom i lijepom sjećanju.

Anamaria Sabatini

Reakcije studenata:

Benjamin Hinkes

I really enjoyed our trip to the Meštrović Gallery and the great guided tour we had. It was very interesting to learn about the life of Ivan Meštrović and the way he influenced 20th Century sculpting. The Galley itself without saying is magnificent architectural work.

Simon Seitz

After living as Foreigners from Germany, Norway, Canada and more, our Croatian teacher Anamaria Sabatini, gave us the opportunity to learn more about Split and its history. We went to the Diocletian's Palace to collect further impressions of our city of choice. The architecture, but also historic facts were presented to us to get more familiar with the beautiful city of Split.

Twinning projekt Egipat

Ovoga su ljeta polaznici našeg fakulteta i zdravstvenih studija mogli iz prve ruke iskusiti sve čari koje pruža drevni Egipat zahvaljujući udruzi EMSA Split, koja je po drugi put od svojega osnutka sudjelovala u *twinning* projektu, suradnji dviju EMSA organizacija, koji omogućuje grupnu razmjenu nekolicine članica i članova dviju organizacija iz različitih zemalja. U prvoj su fazi projekta studenti iz udruge ExEgypt imali priliku upoznati se s našim gradom, a poslije su ugostili deset članova s kojima smo po povratku razgovarali o njihovim dojmovima.

Za početak, što ste sve trebali učiniti kako biste bili među odabranima za ovo putovanje?

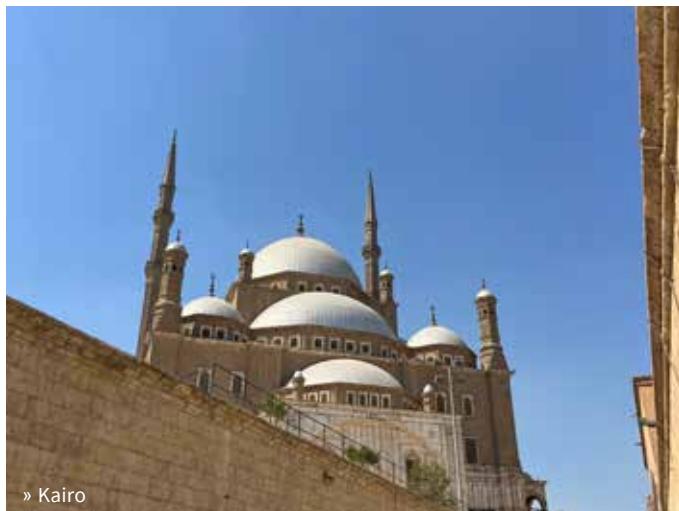
Prijavili smo se tako što smo ispunili *online* anketu o tome zašto želimo sudjelovati u ovome projektu, zašto bismo baš mi trebali biti izabrani i slično. Nakon što je bilo odabранo deset studenata, krenuli smo sa sastancima na kojima smo se sastajali kako bismo dogovorili plan i program za studente iz Egipta koji su dolazili u Split. Svatko je od nas bio zadužen organizirati program za jedan cijeli dan te smo svi morali sudjelovati

i provesti nekoliko dana sa studentima koji su stigli u Split. Međusobno smo si pomagali u planiranju.

Gdje ste sve bili sa stranim studentima dok su oni bili u našoj zemlji?

Oni su ovdje bili ukupno deset dana tijekom kojih su bile organizirane razne aktivnosti i izleti kako bi imali priliku vidjeti sve ljepote Dalmacije; prvo smo s njima istraživali sam centar Splita i Dioklecijanovu palaču, zatim smo ih odveli u Park-šumu Marjan i na utvrdu Klis,

» Kairo

» Egipatski studenti u Splitu

išli s njima na rafting u Omiš te na turu po otocima, a naposljeku smo posjetili Zvjezdano selo Mosor i Nacionalni park Krka. I naravno, obvezno smo ih odveli na utakmicu Hajduka. Bez toga kao da nisi ni bio u Splitu.

Kako je bio organiziran put do dalekog Egipta?

Tamo smo bili od 13. do 24. rujna i posjetili smo ukupno 5 gradova – Kairo, Ismailiu, Aleksandriju, Portsaid i Sokhnu,

a svaki od njih oduševio nas je na svoj način. Išli smo i vratili se zrakoplovom, a u Egiptu smo promijenili ukupno tri hotela i imali stalno osiguran prijevoz, tj. privatni autobus kojim smo mogli ići kamo god smo htjeli. Također su svaki dan stalno s nama bili njihovi studenti koji su boravak učinili puno sigurnijim, opuštenijim i zabavnijim. Pogotovo su nas oduševili poklonima dobrodošlice koje su posložili u obliku piramida. Svugdje smo imali priliku iskušati lokalnu hranu, podosta zanimljivu, kao što

su devina jetra, pečeni golubovi, sok od trske i razne domaće slastice... Također je bila organizirana i tzv. *culture night* gdje smo im mi spremili naše domaće specijalitete (punjene paprike, burek, kolače).

Koje ste atrakcije imali priliku posjetiti i iskusiti u Egiptu?

Prvo smo boravili u gradu Ismailia poznatom po velikoj produkciji kvalitetnih manga koje smo tamo imali priliku i kušati. Tu smo ujedno imali i znanstveni

» Kairo

» Kairo

program na *Suez Canal University* gdje smo gledali operacije tumora mozga, učili šivati na kokoši i imali interaktivne lekcije o BLS-u, opeklinama te mnogo-brojnim drugim temama. Potom smo

bili u Kairu u kojem smo posjetili niz muzeja te smo u jednom od njih imali priliku vidjeti i prave mumije, nakite, oružja i oruđa starih Egipćana. Obišli smo i njihove crkve te nam je upravo jedan njihov doktor pričao o svoj toj povijesti. Ono što nas je daleko najviše oduševilo upravo su bile piramide u Gizi i sfinge te, naravno, vožnja na devama. Posebno je iskustvo bilo doživjeti uživo te monumentalne građevine koje smo cijeli život viđali samo na gotografijsama, jednostavno neopisivo. Poslije smo u Aleksandriji posjetili poznatu biblioteku i vozili se brodom po Nilu, a navečer smo uživali u noćnom životu na *rooftopu*. Za kraj smo otišli i do Sokhne, predivnog gradića na obali, a taj smo se cijeli dan vozili brodom, skakali s njega i kupali se u Crvenom moru, koje je iznimno slano, zbog čega je bilo malo

» Giza

teže plivati nego na što smo se navikli na našem Jadranu.

Imate li neke posebne dojmove koje biste htjeli izdvojiti za kraj?

Ovo putovanje nije bilo samo kulturnoško i turističko upoznavanje s jednom nama u potpunosti stranom i nepoznatom državom već i edukacijsko zbog znanstvenog programa koji je bio organiziran u njihovoj bolnici. Najveći su dojam na nas ostavile naravno piramide, ali i odlično društvo i zabava bez kojih putovanje ne bi bilo tako dobro. Iznimno zanimljiva kultura i znamenitosti, a Egipćani su se pokazali kao sjajni domaćini i dragi nam je što smo upoznali tako kvalitetne ljude. Svi su bili zadovoljni programom, zbližili smo se i stvorili nova prijateljstva. Egipat nam je svima ostao u lijepom sjećanju i ponovno bismo ga posjetili ako bi se za to prizila prilika.

» Kairo

Vladimir Ercegović – 6. godina Medicina
Anton Arbunić, Marko Begović, Adriana Brklijačić, Lorena Čikotić – 3. godina Medicine
Maja Neveščanin, Ema Žaja – 3. godina Sestrinstva

Priča o tri kontinenta: iskustva s razmjena iz Francuske, Tajlanda i Maroka

Tina Volarević

Studentska organizacija CroMSIC na našem fakultetu dio je međunarodne organizacije studenata IFMSA i kao takva svake godine organizira profesionalne i znanstvene razmjene u obliku ljetne stručne prakse. Svatko tko je član CroMSIC-a ima priliku otići na razmjenu i iskusiti novu kulturu, ali i steći neke nove kliničke i pretkliničke vještine i na taj način unaprijediti sebe kao osobu, ali i budućeg liječnika. Pitali smo troje studenata, Lovru, Zitu i Ružicu, da nam ukratko ispričaju svoje dojmove s ovogodišnjih razmjena, a možda vas baš njihove priče inspiriraju i ohrabre da se i sami upustite u ovu avanturu idućeg ljeta.

FRANCUSKA, Lovro Vrakela, 5. godina Medicine

U kojem si gradu i koliko dugo bio na razmjeni? Gdje si bio smješten?
Bio sam u Angersu tijekom cijelog kolovoza. Bio sam smješten u apartmanu koji mi je posudio jedan francuski student medicine, blizu bolnice i centra grada. Imao sam svoju sobu i cijeli stan za sebe.

Na kojem si odjelu u bolnici imao praksu?

Bio sam dio „tima“ dječje kirurgije pa sam prisustvovao većini operacija na visceralnoj i ortopedskoj dječjoj kirurgiji mjesec dana. Doktori su imali *hands-on* pristup i poticali me da im i asistiram te sam time stekao ogromno iskustvo. Zaista su mi se posvetili, unatoč jezičnim barijerama.

Kakve si dojmove stekao o razmjeni i Francuskoj kao državi? Jesi li uz praksu stigao i putovati?

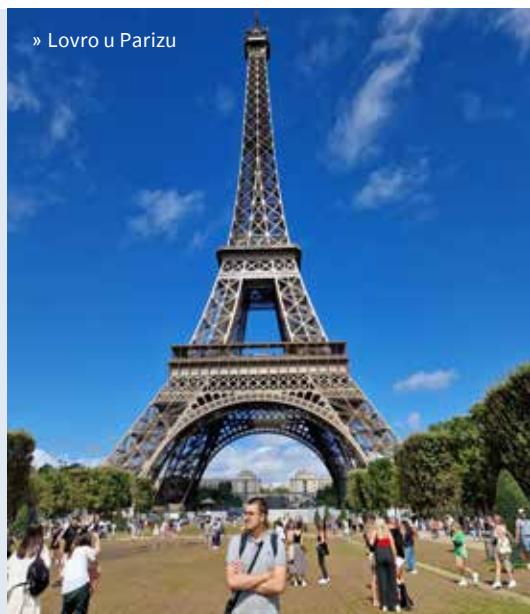
Cijela mi je razmjena bila izvrsna. Upoznao sam se i sprijateljio s mnogo lokalaca. Francuzi su me ugodno iznenadili. Uz minimalno znanje francuskog jezika uspio sam se snaći

u svakodnevici jer većina ljudi na koje sam naišao bila je susretljiva i ljubazna. U mjesec dana uspio sam posjetiti desetak gradova, među kojima su i četverodnevni izlet u Pariz, zatim Saint Malo, Nantes, Le Mans i drugi. Oduševila me pristupačnost cijena za studente. Mjesečni pokaz za vlak iznosio je svega 25 eura, a ulaznice za muzeje su besplatne (čak i Louvre). Hrana je odlična i s razlogom slovi kao jedna od najboljih. Jedino što bi Francuzi zaista mogli naučiti od nas jest da kava ne bi trebala koštati 5 eura i da se vruci *baguette* može dati i u papirnatoj vrećici, a ne izravno na dlan.

Imaš li neku anegdotu koja ti je ostala u sjećanju?

Teško je izdvojiti samo jednu. Simpatičan je bio trenutak kad smo se prijateljica iz Poljske i ja na jednom od izleta sprijateljili s prodavačem koji je bio oduševljen činjenicom da sam iz Hrvatske, odakle je i Luka Modrić (njegov omiljeni nogometničar) pa nas je počastio kroasanima.

» Lovro u Parizu

TAJLAND, Zita Vukšić, 3. godina Medicine

U kojem si gradu i koliko dugo bila na razmjeni? Gdje si bila smještena?

Provela sam kolovoz u glavnom gradu, Bangkoku. Bila sam smještena u studentskom domu.

Na koji si način odradivila praksu?

Sudjelovala sam na projektu na sveučilištu Chulalongkorn, gdje sam bila na katedri iz biokemije. Stekla sam puno iskustva u laboratoriju gdje sam svakodnevno koristila PCR i uzgajala kulture stanica radi različitih testiranja. Laboratorijski su im bili uistinu dobro opremljeni, a samo me sveučilište oduševilo jednako kao i kompleks bolnice. Na glasu je kao najbolje u cijeloj državi i smješteno je u samom centru grada.

Kakve si dojmove stekla u jednoj sasvim drugičoj kulturi? Bi li preporučila ovu razmjenu?

Kad sam došla, doživjela sam kulturološki šok, ali isključivo u pozitivnom smislu.

Tajland s razlogom zovu sretnom i nasmijanom zemljom jer ljudi, gdje god sam bila u tih mjesec dana, nikad nisu prestajali biti srdačni i ljubazni. Hrana koju sam probala vjerojatno je najbolja koju sam ikad jela. Moj osobni favorit zasigurno je Pad Thai s piletinom. Od ulične hrane do restorana sve je bilo ukusno i raznoliko. Hramovi su veličanstveni i veliki i gotovo je nemoguće obići ih sve. Mene je najviše oduševio Wat Pho. Mislim da je Tajland jedna zanimljiva država koja ima predivan spoj modernog i kulturološkog bogatstva uz neizostavnu prirodnu ljepotu. Svakome bih preporučila ovu razmjenu.

Koji su ti trenutci najviše ostali u sjećanju tijekom putovanja?

Pješčane plaže Phi Phi otoka kao iz filmova, uz modro Andamansko more prizor je koji neću nikada zaboraviti. Na sjeveru Tajlanda pamtim šetnju i kupanje sa slonovima, puštanje lampiona u nebo i lokalnog vodiča koji nas je vodio kroz džungulu.

» Zita na Tajlandu (hram u Bangkoku)

MAROKO, Ružica Bočina, 5. godina Medicine

U kojem si gradu i koliko dugo bila na razmjeni? Gdje si bila smještena?

Bila sam u rujnu u Marakešu. Bili smo smješteni u apartmanima, imali smo svoju kuhinju i prostrani dnevni boravak za druženje.

Na kojem si odjelu u bolnici imala praksu?

Odjel torakalne kirurgije u CHU Mohammed VI. Njihova sveučilišna bolnica novije je građenje, a svaki smo dan na odjelu morali biti od 8 do 12 sati. Dio vremena provodili smo u operacijskim salama, a dio na odjelu, ponekad smo čak slušali nastavu na francuskom jeziku. Vidjeli smo kliničke slučajeve koji su prava rijetkost u Hrvatskoj.

Kakve si dojmove stekla tijekom razmjene? Kako si se snašla u drugičoj kulturi i običajima?

Unatoč tomu što je marokanska kultura drastično drugačija od tipične europske, doživjela sam puno manji kulturološki šok

od očekivanog. Marokanci su zaista jedan topao narod, izvrsni su domaćini i uvijek smo imali na raspolaganju neku osobu za kontakt, za sve što nam je trebalo. Pokazali su nam sve znamenitosti u Marakešu, organizirali tri izleta izvan grada (Chefchaouen, Essaouira i u Saharu). Upoznali smo se i s autentičnim marokanskim načinom života, naučili kako komunicirati s taksistima, kako se cjenkati, kako jesti tradicionalnu hranu i upoznali se s njihovim običajima.

Koji su ti trenutci posebno ostali u sjećanju?

Osim jahanja deva, surfanja i vožnja quadovima, posebno bih istaknula gledanje zvijezda u pustinji. To je nezaboravno iskustvo koje bih poželjela svima barem jednom u životu, jer golim se okom može vidjeti svako zvijezde, a i zaželjeti želje gledajući mnogobrojne zvijezde padalice.

» Ružica u Maroku na izletu u Sahari

STUDENTSKA RAZMJENA U CLEVELAND CLINIC

*„Caring for life, researching for health,
educating those who serve“*

Cleveland Clinic spada u red najprestižnijih bolnica u svijetu s više od 14 milijuna obrađenih pacijenata i 270 000 operacija i procedura godišnje, sve unutar prvog integriranog međunarodnog zdravstvenog sustava koji obuhvaća 23 bolnice diljem svijeta. Dvoje naših studenata 6. godine Medicine, Valentina Biloš i Pjero Bačić imali su priliku otići mjesec dana na studentsku razmjenu upravo u Cleveland Clinic. Kolege smo zamolili da podijele s nama dojmove i iskustva s razmjene te jesu li se uvjerili u gore navedene zadivljujuće rezultate bolnice.

1. Možete li nam reći kako ste uspjeli organizirati razmjenu u Cleveland Clinic?

Naš odlazak u SAD dio je međunarodnog programa **Udruge Med&X**, koja nastoji hrvatske studente medicine povezati s vrhunskim medicinskim institucijama iz SAD-a upravo ovakvima programima razmjene. Cilj je programa za vrijeme jednomjesečnog boravka ljeti omogućiti transfer najnovijih znanja i vještina iz inozemstva natrag u Hrvatsku, doprinoseći pritom konkurentnosti budućih liječnika te uspostavljanju novih međunarodnih suradnji između hrvatskih i inozemnih institucija.

Naravno, iznimno smo zahvalni dr. Mariju Škugoru, direktoru za medicinsku edukaciju *Cleveland Clinic*, dr. Samiru Kapadiji, našem mentoru s Klinike za kardiologiju i svim ostalim pojedincima koji su omogućili ovo iskustvo. Za nas je ovaj program bio iznimno obogaćujući i na profesionalnom i na privatnom planu.

2. Na kojem ste odjelu u bolnici bili? Kako je izgledao vaš radni dan?

U bolnici smo bili na odjelu kardiologije gdje smo uspjeli obići generalnu i intervencijsku kardiologiju te slikovne dijagnostike srca. Svaki je dan bio ispunjen raznolikim aktivnostima, a u tjednima kada smo bili na odjelu, imali smo cijeli tjedan istog mentora i bili smo u potpunosti uključeni u taj kardiološki tim. Svaki student, domaći ili internacionalni (pa tako i mi), bio bi zadužen za jednog do dvoje pacijenata o kojima bi se trebalo brinuti. Svaki bi dan vizita (*rounds*) počinjala otprilike u 8:30, a studenti i specijalizanti bi do tada trebali već pregledati svoje pacijente, izmjeriti vitalne parametre, pregledati nove nalaze i ovisno o tome predložiti daljnji plan liječenja. Kako bismo sve stigli na vrijeme, radni dan bi nam započinjao oko 7:00. Važno je istaknuti da je svaki student bio član kardiološkog tima i naše se mišljenje uzimalo u obzir. Veliki izazov bilo nam je korištenje lijekova koji su registrirani samo u Americi (one koje smo preskakali dok smo učili iz Katzunga) pa smo, pogotovo u početku, tražili pomoći tima. Nakon vizita, u 12:00, svi studenti i specijalizanti išli bi zajedno na dnevno predavanje (*noon conference*) na kojima bismo jeli ručak i slušali predavanja iz područja interne medicine. Imali smo izbor i prisustvovati na kardiološkoj konferenciji namijenjenoj specijalistima i specijalizantima kardiologije na kojima bi se prezentirali zanimljivi klinički slučajevi ili nove terapijske metode u kardiologiji. Nove nalaze pretraga prezentirali bismo na popodnevnim vizitama u 16:00 i nakon toga bi završio naš radni dan u bolnici, između 17:00 i 18:00. Cijeli taj intenzivan raspored omogućio je temeljito učenje, ali također zahtijevao visoku razinu posvećenosti i radne etike.

3. Koliko se razlikuje zdravstveni sustav i rad liječnika u Americi u odnosu na onaj u Hrvatskoj? Je li njihov zdravstveni sustav stvarno onako beščutan kako se ponekad prikazuje?

Razliku zdravstvenih sustava i razliku u radu pokušat ću ilustrirati primjerima. Naravno, prva stvar koja svakome padne na pamet jest privatni zdravstveni sustav i novac, ali neću puno o tome, nego ću zapravo reći dojam koji sam stekao u tih mjesec dana. Prva stvar koju sam uočio jest to što ima sasvim dovoljno medicinskog osoblja za cijeli odjel, stoga doktori nisu pretrpani brojem pacijenata i vrijeme raspoloživo za svakog od njih puno je dulje. S ciljem rasterećenja rada liječnika, uvijek dodatno educiraju ostalo osoblje u bolnici. Na primjeru kardiologije, medicinske sestre koje se dodatno

educiraju postaju *nurse practitioneri* i one snimaju UZV srca dok ih liječnici samo očitavaju. To su sve dužnosti koje inače obavljaju liječnici, a na ovaj način oni se mogu fokusirati na druge važne stvari.

A što se tiče beščutnosti američkog zdravstvenog sustava, premda se promatra zdravstveno osiguranje i općenito finansijsko stanje, pacijenti koji su socijalni slučaj svejedno dobiju svu potrebnu skrb posebnim programima za socijalno ugrožene. Sve medicinsko osoblje mora pohađati posebne tečajeve za komunikaciju i ponašanje s pacijentima što se stvarno osjeti tako da tko god bude pacijent u njihovoj bolnici, dobit će maksimalne usluge cijelog medicinskog osoblja.

4. Možete li izdvojiti neke prednosti ili mane u odnosu na Hrvatsku u pogledu studentske edukacije i rada u bolnici?

Kao najveću prednost ovakvog načina obrazovanja izdvojili bismo samu uključenost u cijeli proces liječenja pacijenta. Iako smo studenti, od nas se očekivalo da imamo duboko razumijevanje svakog dijagnostičkog i terapijskog aspekta, što je zahtijevalo promišljene odluke koje smo morali argumentirati i prezentirati drugima prilikom vizita. Otvorenost za postavljanje pitanja i konstruktivno učenje stvorili su okružje u kojem smo svakodnevno stjecali nova znanja.

Iz perspektive bolnice, brzina i organiziranost zdravstvenog sistema bile su ključne prednosti. Pacijent je bio u središtu pozornosti, s posebnim naglaskom na brigu o psihičkom aspektu boravka. U sobi obitelj može biti cijeli dan, pa čak i prespavati. Ako bi bilo potrebno da pacijent duže boravi u bolnici, svaka tri dana pacijenta bi prebacili u sobu s boljim ili drugčijim pogledom kako bi se osjećali ugodnije u bolnici. Osim tradicionalnog liječenja, dostupna je i okupacijska,

glazbena i umjetnička terapija. Takav pristup olakšava boravak u bolnici, a samim pacijentima omogućena je sva fizička i psihička podrška potrebna za njihov što brži oporavak.

Međutim, jedan od nedostataka ovakvog rada jest intenzivan radni ritam. Iako smo kao studenti provodili „samo“ 8 do 9 sati dnevno u bolnici, specijalizanti su bili još angažiraniji, često provodeći i do 12 sati svakodnevno, uz povremena noćna dežurstva. To je možda jedini nedostatak rada u Americi koji mogu izdvojiti.

5. Unatoč intenzivnom rasporedu u bolnici, jeste li uspjeli posjetiti neke okolne američke gradove?

Bili smo u Clevelandu tih mjesec dana i osim bolnice i košarke taj grad nam nije bio nešto previše dojmljiv. Posjetili smo New York na nekoliko dana i taj grad je stvarno kao u filmovima. Neboderi, žuti taxiji, ljudi u odijelima koji prelaze preko crvenog svjetla s kavama u velikim Starbucks čašama jureći na sljedeću destinaciju... Stvarno je čaroban grad koji treba doživjeti i posjetiti barem jednom u životu!

Na povratku smo posjetili Boston, grad zelenih površina, mlađih i uspješnih ljudi. Taj grad stvarno podsjeća na europske gradove po stilu gradnje, ali i sigurnosti na ulici.

Uistinu fantastičan grad za mlade i ambiciozne ljude, ali isto tako i jako skup za življenje.

6. I za kraj biste li preporučili drugim studentima odlazak na ovaku razmjenu?

Zasigurno bih svakome preporučila ovaku razmjenu! Iskustvo je to koje se zaista teško prenosi u samo jednom intervjuu. Iako sam se brinula kako će se snaći u potpuno novom okružju, već nakon nekoliko dana shvatila sam da ne zaostajemo u znanju i da možemo parirati drugima našim obrazovanjem. Međutim, primjetila sam da nam nedostaje praktično iskustvo u konkretnim situacijama koje oni steknu prije početka samostalnog rada. Naša obrazovna osnova bazira se na logičkom razmišljanju i prilagođavanju novim situacijama, što nam je omogućilo brzo prilagođavanje potpuno drukčijem načinu rada. Ovo mi je iskustvo pružilo mnogo novih saznanja i vještina koje će mi biti od velike koristi u mojoj budućem radu.

Zahvaljujemo Valentini i Pjeru na izdvojenom vremenu i ugodnom razgovoru!

Intervjuirao Boris Milovac

Udruga Help za pomoć mladima

Smanjenje šteta promovira direktni pristup službama koji se temelji na maloj razini zahtjevnosti (low threshold) kao alternativu klasičnom pristupu službama koji podrazumijeva veliku razinu zahtjevnosti korisnika

Stavljanje stvari pod tepih nikada nije dobra stvar, zato smo odlučili porazgovarati s Paolom Radovniković, studenticom Farmacije i aktivnom članicom Udruge HELP, kako bi nas upoznala s programom Informativnoga centra za mlade i programom smanjenja štete koji ima za cilj smanjiti uporabu droga među mladima, kao i smanjiti krvlju prenosive bolesti kao što su SIDA i virusni hepatitis među intravenskim korisnicima droga. U akciji HELP-a često se priključuje i CroMSIC Split.

Možeš li nam predstaviti čime se Udruga za pomoć mladima HELP Split bavi? Tko je sve s Medicinskom fakultetom Split u Udruzi? Surađujete li s

CroMSIC-om ili kojom drugom udugom u akcijama?

HELP je osnovan u Splitu 1992. godine kao nevladina udruga za pomoć mladima i osobama s problemima povezanim s drogom. Sve aktivnosti Udruge odvijaju se kroz dva osnovna paralelna programa: Informativni centar za mlade (*youth information center, YIC*) i Smanjenje štete (*harm reduction, HR*).

Prvi program smanjenja štete u Republici Hrvatskoj započeo je upravo 1996. godine s radom u Udrizi HELP kada je Hrvatski sabor prihvatio *harm reduction* djelatnosti kao sastavni dio Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe droga. Glavni cilj smanjenja štete jest prevencija HIV-a/

AIDS-a i virusnog hepatitisa. U okviru aktivnosti u Republici Hrvatskoj nastojimo smanjiti štetu uzrokovanoj uporabom droga ili štetom drugih visokorizičnih ponašanja, osobito komercijalnog seksualnog rada. Ciljana je skupina populacija s visokorizičnim ponašanjem; korisnici intravenskih droga, komercijalni seksualni radnici i osobe koje žive s HIV-om/AIDS-om. Neke od aktivnosti strategije smanjenja štete koje provodimo jesu:

- anonimna i besplatna usluga zamjene pribora (*needle exchange*)
- slanje korisnika intravenskih droga na liječenje u terapijske zajednice u zemlji i inozemstvu
- dobrovoljno savjetovanje i testiranje na HIV i hepatitis

- pomaganje osobama koje žive s HIV-om/ AIDS-om u svakodnevnoj životnoj borbi
- besplatno dijeljenje kondoma
- *drop in* centar namijenjen korisnicima droga u kojem tijekom radnog vremena mogu boraviti, razgovarati, družiti se i savjetovati s djelatnicima o problemima, pojesti topli obrok, obaviti higijenske potrebe, zamijeniti odjeću i slično
- podizanje svijesti javnosti o HIV-u/ AIDS-u i hepatitisu
- distribucija obrazovnih materijala, zagovaračke aktivnosti, obuke.

Ovisnici su često marginalizirani i izolirani iz društva, stoga im nastojimo pomoći u rješavanju svakodnevnih problema poput dobivanja zdravstvenog osiguranja, posjeta liječniku i sastavljanja životopisa. Informiramo ih o ustanovama koje se bave tretmanom ovisnosti, educiramo o krvlju i spolno prenosivim bolestima i upućujemo na redovito testiranje koje se besplatno i anonimno može obaviti u prostorijama Udruge.

Ciljana skupina Informativnog centra za mlade (YIC) osobe su mlađe od 30 godina. Kroz YIC HELP nastoji poboljšati kvalitetu života mladih, osnažiti mlade ljude da se ponašaju odgovornije i preuzmu aktivniju

ulogu u društvu. Kako volontiranje uvelike doprinosi rastu i razvoju pojedinca, kao i prevenciji spomenutih rizičnih ponašanja, nastojimo potaknuti mobilnost mladih, poboljšati neformalno obrazovanje i međukulturalno razumijevanje te potaknuti volonterstvo na lokalnoj i međunarodnoj razini. Više od 100 volontera godišnje sudjeluje u aktivnostima na lokalnoj i međunarodnoj razini (*European Solidarity Corps, ESC*).

U HELP-ove volontere nerijetko se ubraju i studenti iz CroMSIC-a. Ostvarili smo mnogo uspješnih suradnji. Neke od njih su javne akcije poput obilježavanja Svjetskog dana borbe protiv AIDS-a i Međunarodnog tjedna kondoma. Studenti međunarodnog udruženja studenata medicine organizirali su i tombolu na događaju *Christmas Gala 2022* Medicinskog fakulteta, a prikupljena sredstva od tombole u iznosu od 4.080,00 kuna donirali su Udrudi za pomoć u radu.

Ovisnost je složen zdravstveni poremećaj udružen sa psihijatrijskim i fizičkim komorbiditetima, siromaštvom, nasiljem, kriminalnim ponašanjem i društvenom isključenosti. Podatci Europskog centra za praćenje droga i ovisnosti o drogama

(EMCDDA) iz 2015. godine pokazuju visoku prevalenciju dualnih poremećaja: otprilike 50 % ovisnika ima i psihički poremećaj. Osobita se važnost pridaje osnaživanju mentalnog zdravlja ovisnika, što nastojimo provoditi aktivnom suradnjom s udrugom Feniks Split. Kako bismo ostvarili sveobuhvatan, solidaran i znanstveno utemeljen pristup zamjenjujući stigmu i diskriminaciju znanjem, skrbi, mogućnostima oporavka i reintegracijom, nastojimo surađivati s mnogim lokalnim udrugama i šire.

Možeš li objasniti dobrobiti programa smanjenja šteta od zlouporabe droge kakav provodi HELP? Kakva je suradnja s Gradom Splitom i PU Splitsko-dalmatinskom u provedbi projekta? Kakav je stav Ministarstva zdravstva u programu zamjene pribora?

Sukladno analizi istraživanja vezanih za programe zamjene štrcaljka i igala i objavljenih stručnih smjernica, Svjetska zdravstvena organizacija zaključuje da postoje utemeljeni dokazi kako

povećavanje dostupnosti i uporabe sterilnog pribora za intravenozno korištenje droga znatno pridonosi smanjivanju stope prijenosa HIV-a/AIDS-a. Unatoč ponekim mišljenjima, ne postoji uvjernjivi dokazi o neželjenim negativnim posljedicama programa zamjene pribora poput započinjanja intravenoznog korištenja droga među ljudima koji prije nisu koristili drogu na taj način ili poput porasta u trajanju ili učestalosti ilegalnog korištenja droga ili intravenoznog korištenja. Prednosti su smanjenja štete i u sprečavanju predoziranja, poboljšanju kvalitete života pojedinca te povezivanju ljudi sa širim zdravstvenim i socijalnim uslugama. Programima smanjenja šteta često se ostvaruje prvi kontakt s ovisničkom populacijom zbog čega ovi programi zauzimaju nezamjenjivu ulogu u edukaciji i motivaciji za liječenje navedene populacije te upućivanje u tretmane i liječenje.

Politiku smanjenja šteta prihvatile su i preporučile mnogobrojne međunarodne organizacije kao što su WHO (*World Health Organisation*), UNAIDS-a (*Joint United Nations Programme on HIV/AIDS*), EMCDDA (*European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction*), I. F. R. C. (*International Federation of Red Cross/Red Crescent*), IHRA (*International Harm Reduction Association*) i mnogobrojni drugi.

Politiku smanjenja šteta od zlouporabe droga prihvatili su Ministarstvo zdravstva Republike Hrvatske i Ured za droge Vlade RH (sastavni dio Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga u RH). Ministarstvo zdravstva financira programe smanjenja šteta, kao

i mnoge druge programe poput resocijalizacije ovisnika i programe prevencije, što dokazuje nužnost ovakvih mjera.

Suradnja s Gradom Splitom je korektna, ali nadamo se da ćemo s ovom gradskom upravom dogovoriti trajno rješenje nekih problema (npr. ugovoriti prikupljanje i odlaganje infektivnog otpada). Zahvalni smo na sustavnoj podršci koju smo od Grada i Županije imali svih ovih godina.

S Policijskom upravom imamo dugogodišnje odnose, međusobno se poštujemo i uspješno surađujemo.

okružje za otvoreni razgovor. Učenike ohrabrujemo da izražavaju svoje stave, uvjerenja, nedoumice i predrasude prema ovisničkoj populaciji koje potom zajedno propitkujemo.

Također pratimo trendove među mladima pa smo odnedavno u naš edukativni program uključili i predavanja o e-cigareta i „vejpanju“ kako bismo skrenuli pozornost na njihovu štetnost, unatoč njihovo sve većoj popularizaciji na društvenim mrežama te o zabludi koja čini se, vrla, da su e-cigarete manje štetne od uobičajenih cigareta.

Škole u kojima održavamo edukativne radionice su zasada V. gimnazija „Vladimir Nazor“ i Gimnazijski kolegij „Kraljica Jelena“. Planiramo proširiti suradnju i s drugim srednjim školama koje su pokazale interes, međutim, u ovom trenutku nemamo dovoljno volontera edukatora da obuhvatimo veći broj škola. Tražimo još volontera vršnjačkih edukatora, stoga pozivam sve zainteresirane studente da nam se sa svojim novim idejama pridruže u našim aktivnostima.

Održavate li predavanja o štetnostima droga u srednjim školama? Koje su škole zasad sudionici? Planirate li ekspandirati suradnju s drugim srednjim školama?

Održavamo, ne samo o rizicima konzumacije sredstava ovisnosti već i o spolno i krvlju prenosivim bolestima. Radionice su edukativno-interaktivnog tipa. Cilj je oblikovati sigurno

Također se održavaju i akcije čišćenja parkova od igala namijenjenih uporabi droga. Koliko se ljudi prijavljuje na takve akcije? Pazi li se na sigurnost volontera? Je li se ikad dogodio ubodni incident u Splitu?

Prije svake akcije čišćenja svi volonteri moraju proći obuku kako na najsigurniji mogući način očistiti površine. Na sigurnost volontera pazi se nošenjem prikladne zaštitne obuće, korištenjem rukavica i hvatalice te sigurnosne kutije za odlaganje infektivnog otpada. Nismo imali ubodni incident zahvaljujući sigurnosnim mjerama koje poduzimamo.

Uzročnici HIV infekcije, hepatitisa B i hepatitisa C izvan tijela zaražene osobe ne mogu preživjeti. Igle koje kupimo uglavnom su jako stare. Generalno rečeno, rizik od zaraze prilikom uboda na iglu veći je ako se ozljeda dogodi neposredno ili vrlo brzo nakon uporabe zaražene osobe dok je taj rizik manji ako se ubod dogodi na odbačenu iglu, odnosno kada je prošlo određeno vrijeme nakon uporabe kod druge osobe.

Prema tvojem mišljenju koji je najdjelotvorniji način smanjenja uporabe droga među mladima? Kako medicinski radnici mogu pomoći u rješenju tog problema?

Smanjenje uporabe droga među mladima ponajprije leži u osnaživanju prevencije, odnosno u edukaciji mladih o štetnosti droga i poticanju zdravog načina života.

Pubertet i adolescencija osjetljivo su razdoblje u kojem mladi prolaze kroz brojne fizičke, emocionalne i socijalne promjene. Prema mojem mišljenju ključni način rješavanja ovog problema jest veća dostupnost i pristup psihološkoj pomoći mladima kako bi razvili vještine suočavanja s mnogobrojnim izazovima i pritiscima vršnjaka. Smanjenje stigme oko traženja pomoći za mentalno zdravlje i promicanje otvorenog razgovora o problemima koje mladi doživljavaju zasigurno će doprinijeti prevenciji i smanjenju uporabe droga.

Također bih istaknula i testiranje sastava droga (*drug checking*) na terenu kao mjeru smanjenja štete. Usluge provjere psihoaktivnih supstanci (na glazbenim i sličnim događanjima) dio su javnih

zdravstvenih politika u mnogim državama svijeta. Primjer takve dobre prakse smanjenja štete provodi se u Beču od 1997. godine. Ciljana su skupina adolescenti i mlade odrasle osobe, odnosno korisnici rekreativnih droga (povremeni, ali i redovni korisnici klupske droge). Testiranjem droga omogućava se pristup teško dostupnim skupinama i smanjenje rizika pružanjem informacija o kemijskom sastavu njihovih supstanci i izdavanje upozorenja o njihovim zdravstvenim rizicima. Testiranje sastava droge pridonosi i informiranju nacionalnog i europskog Sustava ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari.

U društvu postoji dosta stereotipa o intravenskim korisnicima droga, da potječu iz razrušenih obitelji, da su sami odgovorni za vlastitu situaciju, da ne žele raditi i iskorištavaju društvo koristeći socijalnu pomoć. Koliko ovakvo viđenje situacije drži vodu, a koliko je, prema onome što si vidjela, pogrešno?

Intravenski korisnici droga uglavnom su osobe koje se suočavaju s mentalnim zdravstvenim problemima, koje su proživjele traumatična iskustva ili su bile izložene rizičnim okruženjima u kojima je korištenje sredstava ovisnosti postao način nošenja s problemima. Stigmatizacija i stereotipi vezani za intravenozne korisnike droga često su pogrešni i neprecizni. Ovisnost je bolest koja zahtijeva podršku i liječenje, a ne samo moralnu osudu. Stav da su intravenozni korisnici droga sami odgovorni za svoju situaciju često pojednostavljuje složene probleme ovisnosti i ne uzima u obzir poteškoće s kojima se osobe

suočavaju pri pokušaju prekida ovisnosti. Osim toga, generalizacija da ne žele raditi ili da iskorištavaju društvene resurse korišteći socijalnu pomoć također ne mora uvijek biti točna. Mnogi ljudi koji se bore s ovisnošću žele promjenu i podršku da se rehabilitiraju, no često se suočavaju s prekama kao što su nedostatak pristupa adekvatnim rehabilitacijskim programima, stigmatizacija ili nedostatak podrške zajednice. Isto tako, prihvaćali mi to ili ne, konzumacija sredstava ovisnosti jest društvena stvarnost i uvijek će postojati ljudi koji će koristiti droge i ljudi koji možda nisu voljni ili ne mogu prestati koristiti droge. Smanjenje štete stoga niti potiče niti ne potiče uporabu droga, već pomaže ljudima da sami donesu zdravije

odluke. Smanjenjem štete nastoje se unaprijediti zakoni i politike o drogama, tako da ne štete zdravlju i dobrobiti ljudi koji koriste droge. Pristup je, dakle, neosuđujući i zasnovan je na olakšavanju, a ne na prisili te ima za cilj potaknuti pozitivne promjene u životu osobe, bez obzira na to koliko ta promjena bila mala ili postupna. HELP-ova misija i filozofija jest da je svaki život vrijedan i da trebamo učiniti sve što možemo da ga sačuvamo koliko god se u nekom trenutku činio promašen. Dokle god je čovjek živ, ima nade za promjenu i bolji život.

Koji su budući projekti koje Udruga HELP namjerava provesti? Kako se može pridružiti Udruzi?

U bliskoj i dalekoj budućnosti težimo implementirati još principa smanjenja štete s nizom zdravstvenih i socijalnih usluga koji su već utvrđeni u mnogim zemljama. To uključuje, ali nije ograničeno samo na to, prostorije za konzumaciju droga (koje se nazivaju i centri za sprečavanje predoziranja ili nadzirana mjesta za injektiranje) u kojima se droge mogu konzumirati pod nadzorom (prisutno u 16 zemalja); usluge provjere droga (*drug checking*); prevenciju predoziranja (prisutno u 87 zemalja diljem svijeta).

U Zagrebu 27. rujna 2023.g. u prostorijama Službe za suzbijanje zlouporabe droga Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo održao se sastanak Stručne radne skupine vezan za pilot-projekt uvođenja kućnih doza naloksona u svrhu sprečavanja respiratorne depresije prilikom predoziranja opioidima. Implementacijom projekta koji će se

provoditi i u Udruzi HELP nadamo se da ćemo doprinijeti smanjenju stope smrtnosti od predoziranja.

Za kraj, u sklopu aktualnih problema i budućih djelovanja Udruge HELP želim skrenuti pozornost na problem pristupa terapiji hepatitisa C među ovisnicima u Hrvatskoj.

Unatoč visokom postotku zaraženih među ovisnicima, samo manji dio njih dobiva potrebno liječenje. Smjernice zahtijevaju apstinenciju od šest mjeseci prije odobravanja terapije, što stvara prepreku za aktivne ovisnike, uz dugotrajno čekanje na odobrenje koje, nažalost, kao što smo svjedočili u praksi, može imati fatalne posljedice. Troškovi su terapije visoki, stvarajući dodatne prepreke za pristup liječenju. Smjernice europskih stručnih društava, međutim, preporučuju liječenje aktivnih ovisnika kako bi se suzbilo širenje bolesti. Ovi izazovi nameću potrebu za promjenom smjernica i pristupa liječenju kako bi se suzbilo širenje hepatitisa C među ovisnicima i postigao cilj eliminacije bolesti do 2030. godine, kako planira Svjetska zdravstvena organizacija.

Za pridruženje Udruzi dovoljno je javiti nam se porukom na društvenim mrežama ili posjetiti Udrugu tijekom radnog vremena na adresi Šetalište Bačvice 10. Svjesni smo da svaki zadat�ak ne odgovara svakome, stoga volonterima pružamo mogućnost da sami odaberu na koji način žele doprinijeti. Na taj način imaju priliku iskoristiti svoje individualne prednosti kako bi pridonijeli općem dobru.

Paola Radovniković, intervjuirao Jakov Krka

BLENDDED INTENSIVE PROGRAMME (BIP)

“Development of Phytopharmaceutical Products for Pharmacological, Cosmetic or Food Applications”

Intervju s Anđelom Škarpom, apsolventicom Farmacije

Intervjuirao Jakov Krka

Medicinski fakultet u Splitu obuhvaća smjerove Medicine, Farmacije, Dentalne medicine i Medicine na engleskom jeziku. Nekada su smjerovi Farmacije i Dentalne medicine manje predstavljeni u *Glasniku*, zbog čega smo odlučili intervjuirati Anđelu Škarpu, apsolventicu Farmacije, koja je ovo ljeto bila na kratkoročnoj mobilnosti u Zaragozi u Španjolskoj da nas upozna s prilikama koje se nude mladim farmaceutima.

Bila si na Erasmus+ kratkoročnoj mobilnosti u Zaragozi, u Španjolskoj. Možeš li nam reći kako si došla do te prilike? Tko ju je organizirao? Tko je sve išao?

Program na kojem sam sudjelovala organiziralo je Sveučilište San Jorge iz Zaragoze, konkretno njihove katedre za farmaciju.

U samom programu sudjelovali su studenti iz nekoliko europskih zemalja: Finske, Italije, Litve, Portugala, Hrvatske.

Što se tiče hrvatskih studenata, sudjelovalo nas je ukupno sedam s našeg fakulteta: Klara Farkaš, Lorena Rukavina, Brigita Solaković, Antonia Tonković, Mario Žanetić (studenti 5. godine Farmacije) te Lorena Zović i ja (apsolventice Farmacije).

Za ovu mogućnost doznala sam od profesorice s našeg fakulteta koja nam je proslijedila otvoren poziv na sudjelovanje. Prvo smo se prijavili Uredu za međunarodnu suradnju na našem fakultetu, koji je naše prijave proslijedio profesoru sa Sveučilišta San Jorge, prof. dr. sc. Victoru Lopezu, glavnom koordinatoru programa. Zanimljivost je da je zapravo riječ o privatnom sveučilištu.

» Gumeni bomboni s esencijalnim uljem eukaliptusa i limuna, antiseptik za grlo

Daljnji postupak prijave na Erasmus+ mobilnost odvijao se u Uredu za međunarodnu suradnju Sveučilišta i uglavnom se sastojao od ispunjavanja obrazaca i papirologije. Dakle, ništa strašno, dapače, jednostavno i brzo.

U kojem si laboratoriju bila? Čime se laboratorijski bavi?

Profesor Lopez i njegov tim rade na multidisciplinarnom istraživanju bioaktivnih spojeva i prirodnih proizvoda, kao i na razvoju studija kvalitete lijekova i drugih proizvoda od terapijskog interesa. U prijevodu, riječ je o fitofarmaceutskom laboratoriju.

Tim se dijeli u dva temeljna područja rada. Prvo je farmakologija i bioaktivnost: *in vitro* i *in vivo* modeli koji se temelje na fiziološkim ciljevima, kulturama stanica i složenijim organizmima koriste se za provođenje studija o aktivnim sastojcima i prirodnim proizvodima sa zdravstvenom primjenom.

Dруго је подручје фармацевтска формулација и технологија: проводе се аналитичке, биофармацевтске студије и студије формулације како би се развили стабилни, сигurnи и учинковити лекови.

Možeš li opisati kako je izgledao tvoj prosječni radni dan? Što si od tehnika i teorije naučila? Ljudi obično promatraju laboratorijske eksperimente kao striktne i točne, ali jesu li postojali osigurači točnosti izvedbe i objave eksperimenta, barem koliko si ti vidjela?

Po definiciji, *Blended Intensive Program* (BIP) sastoji se od virtualnog i fizičkog dijela. Prije samog dolaska u Zaragozu svi su sudionici bili obvezni sudjelovati na nekoliko *online* predavanja koja su služila kao uvod u rad koji nas je čekao uživo u laboratoriju na Sveučilištu. Što se tiče rada uživo, uglavnom smo na fakultetu provodili 4 – 5 sati dnevno, a kroz postupak su nas vodili profesori i asistenti s katedre.

S obzirom na to da je bila riječ o kratkom programu (svega 5 radnih dana u laboratoriju), nismo ulazili dublje u znanstvene metode i istraživački rad.

Vjerujem da je tome pridonijelo i to što je program bio namijenjen svim razinama studija – iako su sudionici uglavnom bili studenti 4. i 5. godine farmacije, svejedno je program bio osmišljen tako da mu može pristupiti i student farmacije s nižom razinom znanja i iskustva. Radne dane u Zaragozi

najbolje bi bilo usporediti s obveznim vježbama na fakultetu kroz koje sam prolazila i tijekom svojeg studija u Splitu. Od tehnika smo radili ekstrakcije i kromatografije, a posljednji smo dan proveli u izradi konkretnih fitofarmaceutskih proizvoda s kozmetičkom i zdravstvenom primjenom.

» Pipetiranja nije nedostajalo...

» Slika govori tisuću riječi: Palača Aljaferia

Kakav je rad u laboratoriju u Zaragozi u usporedbi s radom u laboratoriju u Splitu? Koje bi stvari istaknula kao prednosti, a koje kao mane rada u Zaragozi i Splitu?

Nisam primijetila razlike u pristupu između Splita i Zaragoze. Rad je bio jako sličan onome na što sam već navikla tijekom studija u Splitu, laboratorijski su bili više-manje jednakoj opremljeni i praktični, a princip identičan prosječnim vježbama u laboratoriju na fakultetu.

Jedino što mi pada na pamet (kao prednost) jest da s radom nikad nismo počinjali prije 9 sati ujutro, što ima smisla s obzirom na nešto drugčiji životni stil Španjolaca.

Kao što sam već spomenula, program je bio dosta jednostavan i namijenjen svim studentima ovog područja te je više bio na razini upoznavanja s radom u laboratoriju i ovim područjem naše struke pa iz tog razloga nisam u mogućnosti uči u dublje analize samog rada kojim se oni bave.

Ti si česta sudionica Erasmus+ projekata, možeš li upoznati studente kako mogu dobiti priliku posjetiti brojne strane zemlje, a da pritom

nešto i nauče? Koje su stranice i udruge iskusne u provedbi Erasmus+ projekata koje bi preporučila onima koji su voljni otići na kratkoročnu mobilnost, stručnu praksu i slično?

Općenito bih svim zainteresiranim savjetovala da prate službene stranice Fakulteta i Sveučilišta jer su prilike nekad praktički servirane, samo treba pokazati interes i prijaviti se (što se meni dogodilo u ovom slučaju, a i u prijašnjem slučaju, vidjela sam poziv i poslala e-poštu).

Međutim, s obzirom na to da to nije uvijek slučaj, svi se studenti mogu dodatno informirati u Uredu za međunarodnu suradnju na Sveučilištu, uživo ili prijaviti se na otvorene natječaje dostupne na službenim stranicama Sveučilišta. Bitno je uzeti u obzir i činjenicu da sam proces prijave nije od danas do sutra te može trajati i do nekoliko mjeseci pa svima savjetujem da se pripreme na potencijalne komplikacije, ali da svakako ne odustaju jer se na kraju sve to uvijek isplati.

Ako nekog zanima više o mojoj iskustvu i samom procesu prijave, slobodno mi se može javiti, uvijek sam otvorena podijeliti više sa svim zainteresiranim jer smatram da ovakve prilike svakako treba iskoristiti tijekom studentskih dana. Takoder,

ako vas zanima odlazak na spomenuto sveučilište u Španjolskoj, njihovi profesori i asistenti otvoreni su za takvu mogućnost te se slobodno javite za kontakte i više informacija.

Nažalost, često većina studenata nije upoznata sa svim mogućnostima koje sveučilište pruža, ali mislim da je bitno pokazati interes i početi od nekud, pa se s vremenom dođe do ciljeva.

„Sreća prati hrabre koji sami oblikuju svoje sudbine u potrazi za prilikama.“

**Zaragoza je prelijepa, postoji li slika koja ti se urezala u pamćenje prilikom posjeta gradu?
Opiši nam.**

Naravno! Jako mi se svidjelo što je u program bio uključen i društveni dio, tako da smo imali organizirane posjete pivovari La Zaragozana, palači Aljaferia, vođenu turu gradom te *tapas* večeru u jednom od restorana u samom centru grada.

Osim što smo dobili priliku istražiti sam grad, to je pridonijelo i povezivanju grupe, tzv. *networkingu*.

Zaragoza se nalazi otprilike točno između Barcelone i Madrida, pa bih rekla da nije toliko čest izbor turista, ali je predivan i svakako preporučujem svima koji se nađu u blizini da ga posjete. Mi smo, naravno, iskoristili priliku te uz Zaragozu posjetili i Barcelonu i Madrid.

Tura u pivovari je bila na španjolskom jeziku, ali barem smo dobili besplatnog piva pa se ne žalimo...

Mogu li se primijetiti kulturološke razlike u životu? I ako jesu, koje? Bi li ponovila odlazak sa stajališta stručnog usavršavanja is perspektive upoznavanja drukčije kulture?

Kao i mi, i oni su dio Mediterana te se svakako osjeti taj utjecaj na životni stil. Španjolci su općenito na glasu kao opušteni ljudi, što se svakako dalo osjetiti. Zanimljivo nam je bilo kako smo se tijekom slobodnog vremena trudili ustajati što ranije da iskoristimo dan za razgledavanje, što nam se na kraju i nije toliko isplatilo jer bismo često naišli na prazne ulice i zatvorene trgovine.

Iako sam nekoliko puta naglasila kako je program na kojem sam sudjelovala bio dosta jednostavan (s obzirom na to da sam sama pri kraju sa studijem), odlazak bih svakako ponovila i svima preporučila da se uključe u ovakve i slične aktivnosti.

S pravim pogledom iz svega se može izvući nešto korisno, bilo da je riječ o novom znanju, iskustvu u radu, upoznavanju ljudi ili širenju vidika u pogledu kulture. Možda bi bilo idealno da se svaki put može ostvariti sve od navedenog, ali mislim da je bitno ostati otvorenog uma i gledati pozitivno na sve, bilo dobro ili loše, jer uvijek dobijemo određeno iskustvo ili barem lekciju.

POGLED U SEBE

Mihaela Kotarac, intervjuirao Jakov Krka

Mentalno je zdravlje nekada pod stigmatom stavljano pod tepih. Upravo zbog toga odlučili smo intervjuirati lokalnu koordinatoricu projekta „Pogled u sebe“, Mihaelu Kotarac. Projekt nastoji smanjiti stigmu o mentalnom zdravlju među srednjoškolcima.

Što je „Pogled u sebe“ i koja je njegova svrha? Tko su sudionici projekta?

„Pogled u sebe“ najljepši je i ujedno najzahtjeviji projekt na kojem sam ikada sudjelovala. Sam je projekt krenuo iz Zagreba i njihove podružnice CroMSIC udruge. Vrlo se brzo pomoću edukacija proširio po cijeloj Lijepoj Našoj.

Cilj „Pogleda u sebe“, je educiranje srednjoškolaca o mentalnom zdravlju, kao i razbijanje stigme kojom je pojам „mentalno zdravlje“ nažalost opterećen. Puni projekt se sastoji od ciklusa radionica, te se kroz svaku od njih obrađuje jedna od tema kao što su mentalna higijena, ljubav prema sebi, ljubav prema drugima i mnoge druge teme.

Kako si se educirala za održavanje radionica? Kako si došla do ideje da se projekt održava ne samo u Splitu već i u Trogiru, Sinju i Makarskoj? Koliko je frustrirajuće kada

pojedine srednje škole ne odgovaraju na mailove?

Ja sam edukaciju u Zagrebu prošla prije 5 godina, i tada sam bila jedan od prve generacije splitskih edukatora. Tijekom pandemije je projekt nažalost stagnirao u Splitu, i prošle godine smo kao podružnica odlučili oživjeti tu priču. Ružica Bočina, predsjednica naše podružnice je veliki zagovaratelj mentalnog zdravlja, i u razgovoru s njom došla sam na ideju da se prijavim na tu, pomalo nezahvalnu, funkciju. Kako nismo imali kontinuitet projekta, trebalo je krenuti sve ispočetka, zato smo se odlučili na „skraćenu verziju“ projekta u obliku #odmaskirajse radionica. Taj oblik mi je otvorio opciju odlaska u druge gradove, koji su nas svim srcem

prihvatili. Kao što znate našem fakultetu gravitira cijela Dalmacija, a i šire. Smatrala sam da nije „fer“ prema učenicima ostalih srednjih škola u Županiji da nemaju priliku za neki ovakav projekt. Makarska je malo dalje, ali kako je to moja srednja škola, jednostavno sam morala projekt odvesti i tamo jer se sjećam koliko sam se ja osjećala zakinuta tijekom školovanja.

Poslala sam oko 50 mailova školama, a dobila svega 7 odgovora. Nisam bila frustrirana, jer je to već ustaljena, pasivna situacija u Dalmaciji. Samo se nadam da će iz generacije u generaciju rasti volja i želja za radom i suradnjom s nama.

Kakav je bio odgovor srednjoškolaca na projekt

mentalnoga zdravlja? Je li postojao različit odgovor na temelju spola?

Srednjoškolci su u početku bili vrlo oprezni i sumnjičavi prema nama. Razumijem ih, doduše. Čim smo mi njih razmjestili u krug i krenuli s igrama tzv. *icebreakerima*, smijeh i brbljavost su se probudili. Djevojke su bile u načelu dosta suradljivije, ali ne smijem zaboraviti ni divne razrede iz moje Makarske gdje su ama baš svi sudjelovali.

Što te fasciniralo, a što poma-lo razočaralo u seminarima za srednjoškolce? Nekada je pomalo teško komunicirati s „pubertetlijama“, kako su se volonteri nosili s tim?

Ono što me fasciniralo, ali i pogodilo jest trenutak u kojem se više od pola razreda rasplakalo zbog jedne teme, a i ja skupa s njima. To je možda trenutak na koji sam ujedno i najponosnija, taj osjećaj da ništa što radimo nije uzalud i

da ovaj projekt pronalazi put do njihovih srca. Nekada je bilo teško, nećemo si lagati, ali su se volonteri svi redom odlično snašli.

Hvala mojoj Ivi, Anisiji, Meliti, Marieti, Sari, Antei, Leonardi, Irmi i Jakovu koji su u ovu priču ušli naslijepo, sa mnom, i izborili se sa svim poteskoćama, ali i uživali u svim predivnim trenutcima.

Kojim si stvarima u projektu ponosna, a kojim ostavljaš mesta za napredak? Više nisi lokalna koordinatorica „Pogleda u sebe“. Koje bi savjete dala svojoj nasljednici?

Mjesta napretku, naravno, ima. Potrebna je bolja komunikacija sa školama, pisanje projekta pomoći kojeg bi se moglo financirati put i potrebne materijale. Moja nasljednica Lada to će bez sumnje odlično unaprijediti i ne sumnjam da će dati sve od sebe da ovaj divni projekt i dalje živi i diše punim plućima. Od savjeta koje bih izdvojila njoj, da se ne predaje i da uživa, jer ovo doista je ono najljepše što CroMSIC ima.

Znanstvena razmjena

U rujnu ove godine imao sam priliku otići na znanstvenu razmjenu u Španjolsku i mjesec dana živjeti u drugoj državi, stanu, bolnici, laboratoriju...

Sve je počelo još prošle akademske godine s različitim volonterskim pothvatima i sudjelovanjem na radionicama, odnosno predavanjima koje je organizirao CroMSIC. Nakon sakupljene dovoljne količine bodova, uspio sam osigurati svoju zrakoplovnu kartu i poletjeti za Valenciju, tj. Madrid (prvo sam tamo bio četiri dana, he-he). Sama razmjena bila je zaista izvrsno organizirana. Domaćini su bili jako susretljivi i potrudili se napraviti bogati društveni program te s nama provesti što više vremena pa smo tako zajedno obilazili grad, posjetili mjesta na kojima se može kušati najbolje od španjolskih delicija ili pak ona na kojima se može izvrsno zabaviti. Što se tiče znanstvenoga dijela – slobodno mogu reći kako ni on nije kaskao za izvrsno ostvarenim društvenim. Prve tjedne proveli smo u laboratoriju za neuromuskulatorne bolesti i ondje imali priliku sudjelovati u izradi preparata za mikroskopiranje, a o njima onda poslije i razgovarati sa

zaista izvrsnim liječnicima. Moram istaknuti ovaj dio kao posebno lijepo iskustvo – naime, neurolozima (kao ni patolozima) ni najmanji problem nije predstavljalo svakodneno nam u tančine izložiti pokoji zanimljiv slučaj, prezentirati ga od mikroskopa sve do terapije. Štoviše, činili su to sa žarom i oduševljenjem. Nadalje, posljednja dva tjedna proveli smo u bolnici LaFe, referentnoj bolnici jugozapada Španjolske. Ondje smo zajedno s predijatrijskim neurolozima mogli pobliže vidjeti kako izgleda jedan *clinical trial*, a istovremeno i detaljnije dopuniti svoje znanje o samom

SMA-u kojime smo se tada bavili. Kao što je, vjerujem, očito – iskustvo razmjene ostalo mi je u jako lijepom sjećanju te bih zaista svima preporučio da se odvaze na *mjesec dana nepoznatoga* – ipak, takve se avanture uvijek najbolje završe.

Mirko Armanda

University of Split Radiology Society and the International Neuroimaging Symposium

We decided to sit down and talk to Nicolaus Mussmächer, president of University of Split Radiology Society, an association that participated in the organisation of the International Neuroimaging Symposium held in Split on 29th and 30th of July 2023 na MEFST-u.

Q: This is my first article in English for Glasnik Medicinskoga fakulteta Split. Please introduce yourself and the association the University of Split Radiology Society.

A: Thank you for the invitation. It's an honor to be a part of this landmark issue.

My name is Nicolaus Mussmächer, and I am a 6th-year medical student in the English program at the University of Split. Originally from Germany, I moved to Croatia in 2018 to pursue my dream of becoming a doctor.

Currently, I have the privilege of serving as the founder and president of the University of Split Radiology Society. In this role, I lead and organize the society's activities and ensure that the society runs smoothly and effectively.

Q: Why did, and how did the creation of the Radiology Society come about in your mind? Who helped you in building the association? Was the administration difficult? Did University of Split School of Medicine make the process go more smoothly?

A: The idea for the Radiology Society came from a simple observation: radiology is everywhere in medicine, yet we, as students, weren't getting enough of it. I figured if we're going to be doctors, we should really know our way around an X-ray or a CT scan, regardless of the specialty we choose. So, I saw a gap that needed filling and thought, 'Why not us?'

And let me tell you, I couldn't have done it alone. I had an incredible group of friends who were key in making this happen. They were there every step of the way, from the nitty-gritty of organizing meetings to getting the word out there on social media. Things would've been a whole lot tougher without their enthusiasm and hard work.

Initially, I admit, I overcomplicated the administrative aspect. In essence, the formula for starting an association is quite straightforward: secure a meeting place, gather interested individuals, and choose a subject for discussion. The student office at the University of Split School of Medicine was incredibly

accommodating, readily providing a room for our meetings, which was a significant relief.

The process of establishing the society was both smooth and rugged. While there isn't a step-by-step guide to hold your hand through the creation of a society, which might explain the scarcity of clubs at our university, the flip side is that there's no bureaucracy to stifle the initiative. You have the freedom to build something from the ground up, which is both liberating and challenging.

Q: The crowning jewel of the Radiology Society was last years' participation in the organisation of the International Neuroimaging Symposium. How did cooperation with associate professor Krešimir Dolić and MD PbD Ana Franceschi happen?

A: Last year's International Neuroimaging Symposium really was the highlight for our Radiology Society. The partnership with Associate Professor Krešimir Dolić and Dr. Ana Franceschi came about quite unexpectedly. Back in January, when we were just getting our first meeting of the ground, I reached out to Professor Dolić by email, hoping he might consider becoming an advisor to our group. When I didn't hear back, I assumed that was the end of it.

But then, to my surprise, he walked into our inaugural meeting. He stayed, listened, and what he saw must have struck a chord

because he not only offered to support us but also invited us to participate in INS 2023.

As for Professor Ana Franceschi from NYU, our paths crossed when she gave a talk for our radiology society. We hit it off and became good friends. Together, we all made the symposium a reality, and it's an experience we'll always cherish. It just goes to show that sometimes, the unexpected can lead to the most extraordinary outcomes.

Q: The International Neuroimaging Symposium and symposiums all over the world are to acquaint people with new findings in medicine and science. What was the most astonishing subject covered in the lectures?

A: When asked about the most remarkable topic at the International Neuroimaging Symposium, it's hard to pinpoint just one. The breadth of knowledge shared was truly special, spanning from Greg Zaharchuk's insights on "Artificial Intelligence in Radiology" to Jason Johnson's pioneering work on "Dual-point FDG for Brain Tumors." Their talks were not only informative but also indicative of the strides we're making in medical science.

The discussions around dementia and Alzheimer's were equally enlightening, especially considering their growing prevalence in

society. But what made the symposium stand out was the caliber of the speakers. These were the very individuals at the forefront of their fields, sharing knowledge that hasn't yet reached the wider public or found its way into textbooks. It was like having a backstage pass to the latest medical science breakthroughs—I just loved it.

Q: Did you learn about a new view to look at radiology? For me, an eye-opener was the lecture of associate professor Sohil Patel with his admission, recognition and classification of mistakes in radiology?

A: My passion for radiology was already well-established before the symposium, but the experience definitely expanded my horizons. What really came to light was the abundance of unanswered questions that the field of radiology still holds. This realization opened my eyes to the importance of research. It's not just about academic curiosity; it's about real-world impact. The thought that our explorations today could shape the healthcare of millions tomorrow is incredibly motivating.

What also resonated with me was the character of the radiologists I met. Their humility, easygoing nature, and passion for the intellectual side of medicine were remarkable. They all shared this common vibe that made the whole atmosphere of the symposium more engaging. It's something that certainly adds to the appeal of radiology as a career.

Q: What is the future path of the Radiology Society? Can we look forward to the new symposium next year? What are, in your opinion improvements that can be made?

A: Moving forward, the Radiology Society aims to build on the strong foundation we've laid. It's a bit challenging to lay out specifics as I'm in my final year and will be undertaking clinical

rotations abroad. My absence will certainly be felt, but the plan is to keep the momentum going, especially with a robust clinical program set to commence next March.

I've had the chance to connect with several of the professors from the symposium, and they've expressed interest in returning for future lectures. To have them share their expertise with us again would be incredible. As for another symposium, that decision rests with Ana Franceschi and Krešimir Dolić, so I would recommend staying tuned for updates.

When it comes to improvements, we could definitely refine our scheduling to allow more room for both the speakers' presentations and audience engagement during breaks.

Additionally, ramping up our promotional efforts is crucial. We want to ensure that more students are aware of and can participate in these enriching events.

Q: What I noticed in the symposium is that there were not many students. What are the ways of making lectures more accessible to students? In the end, would you like to say some final words to Croatian students as there is not many in the Radiology Society?

A: You're right; student turnout was lower than we hoped for at the symposium. In the future, we need to ensure that the student body is more aware of such opportunities. It's not just about announcing the event; it's about communicating the 'why'—highlighting the importance of radiology in all medical fields and the unparalleled networking potential it offers. We're talking about connecting with world-renowned experts and receiving invitations to visit their institutes.

I understand that the timing was a challenge too, with many students deep into preparations for final exams. That's something we'll consider more carefully for future events.

To my fellow Croatian students, I want to say: don't hesitate to reach out. Our Radiology Society isn't exclusive to English program students or those aiming to specialize in radiology. It's for anyone with an interest in medicine. Just last year, we had the chance to practice ultrasound hands-on, two students per doctor, for over an hour. That level of practical experience is something you don't get anywhere else.

In fact, that experience was so valuable that it gave me an edge; I recently found myself with a better understanding of abdominal ultrasound than a second-year internal medicine resident during my shift at Firule's emergency department. That's the kind of practical advantage this society can offer you. So, think about it, and remember, our doors are always open.

Nicolaus Mussmächer, interviewed by Jakov Krka

SPOJ TRADICIJE I INOVACIJE: Hrvatski medicinari na Harvardu i u srcu američke medicine

Kada se spomene Harvard, većina nas odmah pomisli na vrhunsku akademsku izvrsnost i inovacije koje oblikuju budućnost. Upravo su ta vrhunska znanja i vještine bile u fokusu našeg posjeta, gdje smo izv. prof. Zaviša Čolović i ja, izv. prof. Ljubo Znaor, imali priliku sudjelovati na prestižnom tečaju „Principles of Medical Education: Maximizing Your Teaching Skills“, koji je održan u listopadu 2023. na Sveučilištu Harvard u Bostonu.

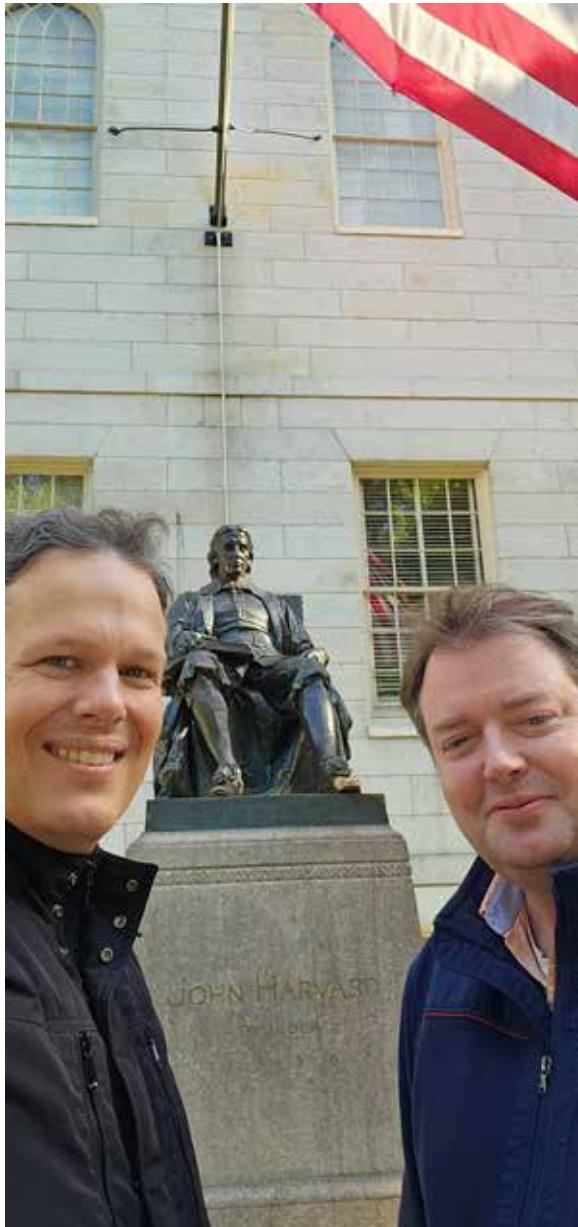

» Hrvatska delegacija na harvardskom tečaju. Slijeva nadesno: izv. prof. Ante Silić, dr. Mate Huszar, doc. Josipa Josipović, doc. Elvira Lazić Mosler, doc. Ivana Bičanić, dr. Ksenija Kos, izv. prof. Ljubo Znaor, izv. prof. Zaviša Čolović

Kroz niz predavanja i praktičnih radionica ovaj tečaj nudi dublji pogled u kompleksni sustav američkog medicinskog obrazovanja, od osnovnih studija do specijalizacija i subspecijalizacija. Naše iskustvo u Bostonu pružilo nam je ne samo teoretska znanja već i dragocjene praktične uvide u edukacijske metode koje razvijaju sposobne i samopouzdane medicinske profesionalce.

Naše putovanje znanja nastavilo se u St. Louisu, gdje smo posjetili renomirani *Washington University* i njegovu bolnicu. Ovdje smo proširili naš dijalog o medicinskoj edukaciji razgovorima s istaknutim liječnicima i operativnim menadžerima, istražujući kako njihov sustav podupire i nagrađuje nastavnike koji ulažu svoje vrijeme u rad s budućim generacijama liječnika. Na kampusu sveučilišta St. Louis posebno nas je oduševio njihov simulacijski centar, gdje studenti, prije nego što zakorače u bolničke hodnike, stječu ključne vještine rada s pacijentima. Ovakav pristup pruža studentima ne samo teoretsko znanje već i neprojektivno praktično iskustvo uz aktivnu ulogu u praćenju i liječenju pacijenata kroz pristup elektronskim zdravstvenim kartonima.

Važno je istaknuti da u američkom sustavu postoji jasna struktura podrške i nagrađivanja liječnika-edukatora, kao i koordinatora koji nadziru kliničku edukaciju. Takav sustav, obogaćen stalnim internim i eksternim evaluacijama, doprinosi neprekidnom poboljšanju kvalitete edukacije. U *Mercy Hospital* oduševili smo se sofisticiranom opremom kliničkog simulacijskog

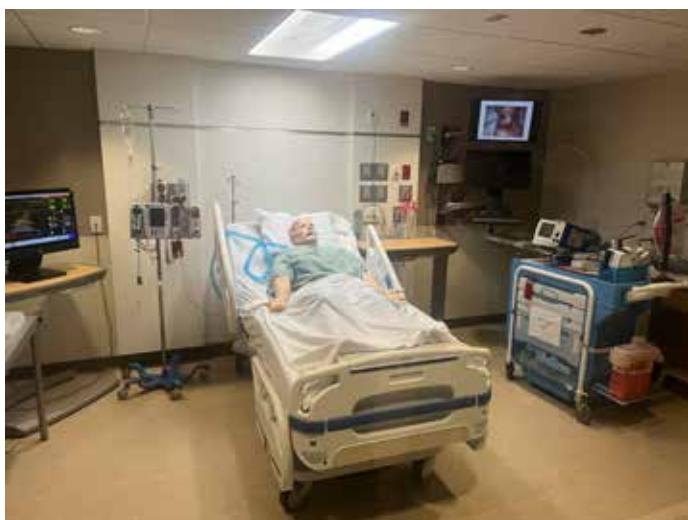

» Kampus Sveučilišta Harvard

centra, uključujući lutke visoke vjernosti, među kojima je i jedna koja simuliра porod. Ovakva tehnologija, iako skupa, smatra se vitalnom investicijom u pripremu studenata za izazove stvarnih medicinskih situacija.

Pod pokroviteljstvom neprofitne organizacije CROMed-USA, čija je predsjednica dr. Ksenija Kos, neurologinja u bolnici *Mercy Hospital*, naš je posjet bio prilika za povezivanje i učenje od kolega hrvatskog podrijetla u SAD-u, što pridonosi međunarodnoj razmjeni znanja i iskustava. CROMed-USA fokusira se na organiziranje edukativnih simpozija, radionica i tečajeva, pružajući platformu za međunarodnu suradnju i profesionalni razvoj. Njihovi programi nude jedinstvenu priliku za hrvatske medicinske stručnjake da se upoznaju s najnovijim trendovima i praksama u medicini, posebno u područjima kao što su klinička istraživanja, upravljanje zdravstvenim sustavima i inovacije u medicinskoj tehnologiji. CROMed-USA također igra ključnu ulogu u promicanju kulture kontinuiranog učenja i stručnog usavršavanja među hrvatskim liječnicima. Ova organizacija ne samo da pomaže u jačanju profesionalnih veza između Hrvatske i SAD-a već također pomaže u identificirajući i razvijajući novih prilika za suradnju u medicinskom istraživanju i edukaciji. Uz svoje obrazovne inicijative CROMed-USA aktivno radi na razvoju mreže hrvatskih medicinskih stručnjaka i znanstvenika u SAD-u, čime se olakšava razmjena znanja i iskustava, a time i unapređenje zdravstvene skrbi i medicinske prakse u obala društвima. Svojim aktivnostima CROMed-USA stvara mostove suradnje koji transcendiraju geografske granice, promičућi globalnu medicinsku izvrsnost i inovacije. Kulturni i društveni program koji su organizatori priredili za nas obogatio je naše iskustvo, pružajući nam priliku da istražimo i uživamo u ljepotama Bostona i St. Louisa. Od povjesnog šarma Bostona do monumentalnog St. Louisova *Gateway Archa*, ovo putovanje je bilo ne samo edukativna već i duhovna obnova tijekom koje smo stekli vrijedna znanja i ideje koje će doprinijeti unapređenju edukacije budućih generacija liječnika u Hrvatskoj.

Ljubo Znaor

» Simulacijski klinički centar u *Washington University Hospital*

» Atrij novootvorene bolnice Sveučilišta u St. Louisu.

VRMEPOV

**Dan
fakulteta**
27.-28.03.2009.

**Promocija
doktora
medicine**
26.03.2009.

**Fakultetko
vijeće**
Primopredaja
dužnosti
dekana

**Promocija
Sestrinstvo**

26.03.2009

**Promocija
doktora
znanosti**

25.03.2009.

Plexus 2023 – Međunarodna konferencija sa sudjelovanjem dobitnika Nobelove nagrade

U dvorani Hrvatski dom u Splitu od 15. do 17. rujna održano je 2. izdanje Plexus konferencije. To je međunarodna konferencija namijenjena mlađima iz područja biomedicine i zdravstva, a cilj je bio inspirirati ih za budućnost govorima uspješnih znanstvenika iz Hrvatske i svijeta. Konferenciju su organizirali članovi Udruge Med&X. O konferenciji smo razgovarali s Marinom Grubić, stručnjakinjom za odnose s javnošću i jednom od organizatorica Plexusa.

Intervjuirao: Jakov Krka

Većina studenata zna što su Plexus konferencija i Udruga Med&X, koja je organizira, no možeš li ukratko, za one koji ne znaju, opisati područje djelovanja Med&X-a i što se točno događa na Plexusu?

Udruga Med&X, koja je i organizator međunarodne Plexus konferencije, udruga je koju čine mlađi entuzijasti željni otvaranja novih prilika za društvo u kojem se nalazimo, kao i širenja vidika mlađim kolegama kako bi se odvažili i sami pokrenuli društvo na bolje.

Trenutno je najatraktivnija aktivnost udruge organizacija Plexus konferencije, koja se održala u rujnu 2022. i 2023. u

prekrasnom Splitu, ali uz Plexus provodimo i druge aktivnosti kao što su međunarodne razmjene studenata medicine.

Studentske razmjene planiramo provesti 2024. godine na nekim od najboljih medicinskih institucija u svijetu, a prijava će biti moguća za studente kliničkih godina studija medicine. Naravno, postojat će kriteriji odabira studenata kao što su znanstvena i studentska postignuća, ali svakako pratite pozorno rad udruge jer će uskoro biti dostupno više detalja.

Što se tiče Plexusa, ideja je inspiriranje i povezivanje mlađih kolega iz biomedičkih područja s vodećim ljudima u

znanosti i medicini. Konferencija služi kao platforma za razmjenu iskustava među kolegama, povezivanje i učenje od svjetski poznatih predavača, uključujući i dobitnike Nobelove nagrade.

Nemate svaki dan priliku razgovarati s ljudima kao što su medicinski direktor Real Madrida, predsjednica fondacije odgovorne za da Vinci robota koji se koristi u kirurgiji, dobitnici Nobelove nagrade, MIT profesor koji je jedan od najcitatirijih znanstvenika a za kojeg kažu da mu među više od 220 velikih nagrada nedostaje jedino još Nobelova, glavna znanstvenica WHO-a, medicinski direktor Microsofta, kao i sa svima ostalima koje smo imali čast ugostiti na prethodnim dvjema konferencijama.

Kada imate ovakve predavače, teško je ljudima opisati što se događa, to jednostavno morate sami iskusiti.

Sada kada su se slegli dojmovi, što misliš kako je protekla ovogodišnja 2. međunarodna Plexus konferencija? Kakvi su dojmovi sudionika?

Odlično!

Sudionici koji su sudjelovali i na Plexus 2022 i Plexus 2023 rekli su mi kako ih je ovogodišnje izdanje oduševilo i da smo popravili sve one male „štucavice“ na kojima smo zapinjali prošle godine. Svi su nam sudionici pohvalili predavače, program, komunikaciju, uslužnost i dostupnost u svim trenutcima i situacijama na koje su sudionici i predavači naišli te izrazili interes za iduća izdanja.

Moram se pohvaliti da su predavači bili oduševljeni cijelim događajem i da su posebno nahvalili cijeli organizacijski tim i volontere jer nisu očekivali da ovako mladi ljudi, koji uz ovo studiraju ili rade svoje primarne poslove, mogu

organizirati jedan ovakav događaj i da se uz to sve odvija kao da iza svega stoji velika organizacija koja se bavi isključivo organiziranjem konferencija!

U usporedbi s prošlogodišnjom, jesu li se dogodile kakve izmjene i koje? Čime si zadovoljna, a gdje postoji još mesta za napredak?

S obzirom na pandemijske (ne)prilike, prošle nam je godine dio predavača javio kako zbog zdravstvenog stanja ipak neće biti u mogućnosti sudjelovati fizički u Splitu, ali su se javili videopozivom i na taj način sudjelovali.

Ove smo godine imali znatno više predavača koji su fizički bili na pozornici te se poslije u pauzama družili sa sudionicima. Također, nakon Plexus 2022 razmatrali smo situacije koje možemo poboljšati, ali isto tako i dobili povratne informacije od sudionika zbog čega smo ove godine bili

spremniji, brži te se osjetilo kako imamo više iskustva u odnosu na prethodnu godinu.

Mjesta za napredak, naravno, uvijek ima i radimo na tome! Zbog toga nam je bitna svaka povratna informacija, bila ona pozitivna ili negativna, a mi ćemo se potruditi uvažiti svaku i učiniti buduće događaje još boljima.

Ove godine prisustvovao je i dekan *Harvard Medical School*. Kako uspijevate pridobiti tako uspješne ljude za sugovornike, da održe predavanje na događaju u jednom malom, ali prelijepom Splitu, u jednoj maloj, ali prekrasnoj Hrvatskoj?

Upornim i napornim radom! Za početak je potrebno identificirati predavače koji bi odgovarali programu konferencije, nakon toga obratiti se svim potencijalnim predavačima, a ako dobijemo pozitivan odgovor, tada je potrebno uskladiti raspored predavača i konferencije. Nažalost, dio zainteresiranih

predavača ne bude u mogućnosti doći na konferenciju jer paralelno imaju već dogovorene obveze u matičnim institucijama ili ranije dogovorene događaje, ali u tom slučaju ostajemo u kontaktu za neki od idućih događaja.

Svi predavači s kojima smo surađivali nekoć su bili mladi studenti i znanstvenici koji su samostalno gradili svoje karijere, a sada, prepoznajući važnost ovakve prilike za kolege koji su tek na početku svojeg karijernog puta, žele prenijeti svoje znanje mladim kolegama. Svakako nije na odmet činjenica da živimo na ovako prekrasnom mjestu što predavačima i sudionicima dođe kao dodatni užitak.

Postalo je normalno svake godine u Splitu imati nobelovce kao govornike. Jesi li primijetila nekakvu zajedničku crtu osobnosti u ovogodišnjih govornika koji su redom vrlo uspješni? Dosta sam čuo da je ljudi npr. zapanjila skromnost nobelovca Martina Chalfieja.

Naravno, svako pravilo ima svoje iznimke, ali dosad smo općenito imali jako ugodna iskustva s predavačima, posebno nobelovcima, kao i svim govornicima koji su sudjelovali na konferenciji Plexus 2023.

Suprotno nekakvima klasičnim predavajućima, pokazalo se da što više obrazovanja, višu poziciju i na što prestižnijej instituciji radi bilo koji od sudionika, to su skromniji, ponizniji, pristupačniji i više voljni pomoći, posebice mladima koji razmišljaju o znanstvenom putu ili već grade svoju znanstvenu karijeru.

Primjerice, prof. George Q. Daley, dekan *Harvard Medical School* ponosno je isticao svoje neuspjehe za koje kaže da je od njih najviše naučio te ih ističe kao sastavni dio karijere bez čega nema napretka. Također, unatoč svim svojim postignućima, prof. Daley i dalje smatra kako je njegova supruga daleko uspješnija i sposobnija od njega (prof. na *Harvard Business School*) pa se tako našlio da nika da neće biti uspješniji od supruge jer unatoč dobi ona ne planira mirnu mirovinu.

Hoće li Plexus u budućnosti više ići u smjeru Catherine Mohr, predsjednice *Intuitive Foundation*, koja je održala i predavanje o robotici u kirurgiji uz vlastitu životnu priču ili će fokus ostati na iskustvima i savjetima vrlo uspješnih pojedinaca te prilikama za povezivanje s vrhunskim stručnjacima u druženjima za vrijeme networkinga događanja i pauza?

Catherine Mohr je svojim karijernim i životnim iskustvom zasigurno ostavila pozitivan trag na sudionicima i organizatorima, što nam je izrazito drago. Potrudit ćemo se na idućim događajima dovesti još takvih iznimnih predavača i dodatno pojačati interakciju predavača i sudionika, a sam format predavanja što više održati onako kako ga je ona održala.

Ove su godine sudionici bili i mnogi srednjoškolci. Kako je došlo do ideje da i oni prisustvuju? Kako ste ih uspjeli privući? Imaš li možda kakvu posebnu poruku za njih?

Želja nam je omogućiti svima koje zanimaju biomedicinska područja, već studiraju ili rade u nekom od područja biomedicine događaj na kojem će se inspirirati, upoznati kolege iz različitih dijelova svijeta i tako potaknuti suradnje kolega. Također želimo omogućiti kolegama da uče te otkriju tajne uspjeha i neuspjeha od

najboljih u svom području, kao i pružiti priliku da se povežu s predavačima te si na taj način stvore priliku za suradnju s nekom od prestižnih institucija.

S obzirom na to da srednjoškolci tek trebaju odlučiti u kojem smjeru žele nastaviti svoje obrazovanje, ideja je bila omogućiti splitskim gimnazijalcima da i oni dobiju priliku sudjelovati i proširiti vidike. Jedan od ciljeva (i poruka) konferencije jest pokazati kolegama što se sve može napraviti zajedničkim radom i trudom pa tako jedna mala ekipa mladih u jednoj maloj Hrvatskoj može dovesti tako važne predavače i međunarodnu publiku. Ako svojim radom inspiriramo barem jednu osobu da se pokrene na sličan način, naš je zadatak ispunjen.

Koji su bili najveći izazovi koje ste morali prebroditi?

Pronaći odgovarajuće predavače, uskladiti rasporede zainteresiranih predavača s konferencijskim programom, osmisliti program konferencije, osigurati financije, uskladiti velike troškove konferencije, a ujedno sudionicima omogućiti najniže moguće cijene, nacionalno i međunarodno oglasiti događaj kako bi što više zainteresiranih dobilo priliku sudjelovati, paralelno raditi ili studirati, a ujedno i organizirati događaj na razini kvalitete koju želimo postići...

Mnogobrojni su izazovi, bili oni veliki ili mali, ali uspješno smo ih savladali i sada nam čine jedno neprocjenjivo iskustvo.

Sada malo o Marini, reci nam nešto o sebi! S obzirom na to da si zadužena za odnose s javnošću Udruge Med&X i Plexus konferencije, ali i zadužena za prihvatanje sažetaka znanstvenih radova, koliko ti je bio stresan posao? Jesu li ljudi primjerice na vrijeme predavali svoje sažetke za prezentaciju? Kako je izgledao tvoj volonterski radni dan?

Marina – osebujna osoba s raznim vještina, dalje ne treba.

Kako je ovo volonterski posao, nitko u Organizacijskom odboru nema finansijske koristi od ovih projekata već sve radimo s entuzijastičnim idejama o približavanju najboljem od najboljem mlađim biomedicinarima, kao i svima koji su zainteresirani. Imajući to na umu, nisam doživljavala organizaciju kao posao, već kao zadatke koji se moraju napraviti kako bi cilj bio što uspješniji.

S obzirom na to da sam paralelno radila u ambulantama obiteljske medicine, dosta vremena i energije odlazilo je na ambulantu, a ostatak vremena mogla sam se posvetiti organizaciji. Naravno, što se konferencija više približavala, to je bio veći pritisak sudionika i posla jer sam svakodnevno imala aktivnu komunikaciju sa svakim od sudionika, usto je bila i evaluacija sažetaka kao i mnogo-brojni ostali poslovi. Zbog opsega posla

proporcionalno je rastao i umor, ali unatoč svemu nisam doživljavala stres događaja jer sada ipak već imamo više iskustva pa smo svi zajedno bili opušteniji nego prethodne godine.

Što se tiče sažetaka, „Sto ljudi – sto čudi”, pa tako i u vezi ovoga. Dio ekipe poslao je sve uredno, čak i debelo prije roka, a drugi dio prezentera trebalo je do posljednjeg trenutka podsjećati da poprave svoje sažetke i prezentacije po pravilima za predaju sažetaka. Posljednja prezentacija stigla je netom prije samog izlaganja, ali radilo se o kolegi koji je paralelno i volontirao na konferenciji tako da sam mu ipak dopustila tu privilegiju.

Koji su budući smjerovi rada Udruge Med&X? Kakvi su planovi za Plexus?

Med&X nastavlja s radom! U planu nam je i dalje organizirati konferencije i razna događanja, nastaviti međunarodne

razmjene studenta, okupiti što više vodećih ljudi iz područja biomedicine te ih povezivati s kolegama.

Plexus u izdanju kakvo poznajete planiramo za 2025. Godinu, a za iduću godinu planiramo jednodnevno izdanje Plexusa, koje u organizaciji od milja zovemo „Mini Plexus“. Na ovom „mini“ izdanju fokusirat ćemo se na praktične kliničke vještine koje bi svaki mladi kliničar trebao imati. Skromnih želja kao i uvijek ima, ne planiramo obične radiocene nego vještine koje su iznad onog što standardno imamo priliku naučiti i nešto što zasigurno ne želite propustiti!

Bacite oko na www.medx.hr, pratite nas na društvenim mrežama i očekujte nove poslastice iz kuhinje Med&Xa!

*Stay tuned
for more!*

ORGANIZACIJSKI ODBOR:

Alen Juginović, dr. med.

– predsjednik Organizacijskog odbora i programa

Marina Grubić, dr. med.

– voditeljica odnosa s javnošću

Miro Vuković, dr. med.

– voditelj financija

Valentina Biloš – voditeljica dizajna, MEFST, studentica 6. godine

Paula Vučica – asistentica programa, MEFST, studentica 4. godine

Sara Bulić – asistentica programa, MEFST, studentica 6. godine

Nada Rakić – asistentica odnosa s javnošću, MEFST, studentica 4. godine

Lucija Skejić – asistentica odnosa s javnošću, MEFST, studentica 4. godine

Pjero Bačić – asistent financija, MEFST, student 6. godine

Antea Zrnčić – asistentica dizajna, MEFZG, studentica 6. godine

Ivan Lukšić – WEB development, FESB

VOLONTERI:

Ivan Nikolić, dr. med.

Zvonimir Družianić, dr. med.

Jakov Krka – MEFST, student 6. godine

Ante Giljanović – MEFST, student 6. godine

Antonela Šarolić – MEFST, studentica 6. godine

Karlo Dužević – MEFST, student 5. godine

Ema Vukadin – MEFST, studentica 4. godine

Jakov Terzić – PMFST, student 2. godine

Lara Nakić – PMFST, studentica 2. godine

Karmen Grubić – PMFST, studentica 2. godine

Karla Mamić – MEFST, studentica 1. godine

Održan Drugi kongres studenata dentalne medicine u Splitu

Dana 6. i 7. listopada 2023. godine u prostorijama Medicinskog fakulteta održan je Drugi kongres studenata dentalne medicine u Splitu u organizaciji splitskih studenata studija Dentalna medicina. Kongres je okupio više od 150 studenata sa svih studija dentalne medicine, uključujući fakultete u Splitu, Zagrebu, Rijeci, Osijeku, Sarajevu, Mostaru, Travniku te Beogradu.

Sudionici su imali priliku dva dana

poslušati izvanredna i poučna predavaњa izvrsnih stručnjaka iz svih područja dentalne medicine.

Uz splitske profesore i predavače, naši su studenti ugostili i prof. prim. dr. sc. Stjepana Špalja s riječkog Sveučilišta te dr. med. dent. Ljubomira Mićića iz Beograda.

Sudionici su također mogli stići i praktična znanja na 18 zanimljivih *hands-on* radionica.

Osim učenja i stjecanja novih znanja, sudionici su se ugodno podružili i sklopili nova prijateljstva, a kongres je svečano zatvoren gala-večerom uz zabavu i veselu glazbu.

„Iznimno smo ponosni što smo uspjeli nastaviti sa zamisli prošlogodišnjih kolega i ponovno održati ovaj kongres.

Velika nam je čast što je ovaj događaj sada već prepoznat diljem regije, što nam potvrđuje ovako veliki odaziv studenata. Želimo zahvaliti svima na pomoći i podršci i nadamo se da će u budućnosti kolege nastaviti sa sličnim projektima.”

Organizacijski odbor Kongresa

Svečana promocija diplomiranih studenata studija Medicine na engleskom jeziku

Svečana promocija sedme generacije diplomiranih studenata studija Medicine na engleskom jeziku te druge generacije studenata iz Njemačke koji su se obrazovali u Splitu u okviru suradnje Medicinskog fakulteta u Splitu i Medicinske škole REGIOMED iz Bavarske održana je u petak 15. rujna 2023. godine u velikom amfiteatru Medicinskog fakulteta.

Tom prigodom uručene su 32 diplome, a uz promotore i domaćine ove svečanosti, prodekan Medicinskog fakulteta prof. dr. sc. Renatu Pecotić, izv. prof. dr. sc. Joška Božića, prof. dr. sc. Katarinu Vukojević i prof. dr. sc. Darku Modunu te prof. dr. sc. Igoru Jerkoviću, prorektora Sveučilišta u Splitu za znanost i kvalitetu, nazočili su i mnogi drugi suradnici i prijatelji ovog studija.

Promoventica Jana Ros Birley održala je pozdravni govor uime svoje generacije, prisjetivši se i početaka studija, života u Splitu i sretnih studentskih dana te je kolegama poželjela sve najbolje, uključujući i željenu specijalizaciju.

PROMOVIRANI SU SLJEDEĆI STUDENTI:

1. Johanna Alfrink
2. Anna Husebø Anso
3. Julia Kitty Berntsen
4. Jana Rôs Birley
5. Jakob Brüderlin
6. Kerstin Er
7. Antonia Friedrich
8. Patricia Katharina Granic
9. Therese Gangestad Hafsmo
10. Silvio Achim Heinig
11. Johanna Huntemann
12. Franziska Leandra Kiefer
13. Yeliz Koc
14. Sebastian Tobias Königsberger
15. Lukas Kvartuč
16. Timm-Frederik Lemcke
17. Johanna Luise Lippuner
18. Fritiof Wilhelm Lundström
19. Nelly Helene Maeumbaed
20. Ivona Matulić
21. Theresa Brigitte Molitor
22. Dzenisa Peco
23. Maria Eleonore Ingrid Rosenbauer
24. Ferdinand Klaus Schulenburg
25. Lydia Sekulovski
26. Katharina Sklorz
27. Ivan Slipcevic
28. Viktoria Katharina Söllner
29. Nora Muriel Sporkert
30. Johann Jakob Friedrich Strohmaier
31. Justus Valentini
32. Julia Christina Zeitler
33. Mariella Franziska Andrea Zuber

Svečana promocija doktorica i doktora dentalne medicine

Svečana promocija održana je u petak 16. lipnja 2023. godine u velikom amfiteatru Medicinskog fakulteta. Promotori su tom prigodom bili dekan Medicinskog fakulteta prof. dr. sc. Ante Tonkić, prodekan za studij Dentalne medicine izv. prof. dr. sc. Ivan Galić, prodekanica za nastavu i studentska pitanja prof. dr. sc. Renata Pecotić, prodekan za studij Farmacije prof. dr. sc. Darko Modun i prodekan za studij Medicine na engleskom jeziku izv. prof. dr. sc. Joško Božić.

Promoventima su biranim riječima na velikom uspjehu čestitali dekan prof. dr. sc. Ante Tonkić i prodekan izv. prof. dr. sc. Ivan Galić.

Uime svojih kolegica i kolega, kao i u svoje ime, zahvalila je Katarina Grcić.

Prigodni umjetnički program izveo je glazbeni duo *Soundlab project* – solistica Gabriela Braičić i Ivan Perak na klavijaturama te Zbor splitskih liječnica.

PROMOVENTI:

- 1 Andela Alač
- 2 Ana Aračić
- 3 Ivona Barić
- 4 Nikolina Bošnjak
- 5 Mihaela Budimir
- 6 Marieta Bujak
- 7 Barbara Cvitanović
- 8 Iva Delić
- 9 Ivona Domazet
- 10 Martina Đikić
- 11 Ivan Frka Šeparović
- 12 Petar Furčić
- 13 Katarina Grcić
- 14 Mia Gruica
- 15 Dora Istenić
- 16 Iva Ivančić
- 17 Antonija Jerković
- 18 Edvard Kamšigovski
- 19 Marin Kasum
- 20 Lovre Kavelj
- 21 Tonka Kekez
- 22 Lucija Kovačić
- 23 Ena Kuliš
- 24 Lucija Kuštra
- 25 Mislav Kuzmanić
- 26 Mia Maretić
- 27 Niko Mastelić
- 28 Luka Paunović
- 29 Paula Petrašić
- 30 Petar Popović
- 31 Ana Radan
- 32 Mariana Radović
- 33 Kristina Rančić
- 34 Ena Roca
- 35 Andrija Segin
- 36 Dora Starčević
- 37 Hrvoje Šarić
- 38 Josipa Šarić
- 39 Martina Tomic
- 40 Kristina Ugrina
- 41 Ante Vardić
- 42 Anđelika Vučković
- 43 Dorotea Vukasović

Svečana promocija doktorica i doktora medicine

Promocija doktorica i doktora medicine održana je u srijedu 28. lipnja 2023. godine u velikom amfiteatru Medicinskog fakulteta. Promotori su tom prigodom bili dekan Medicinskog fakulteta prof. dr. sc. Ante Tonkić, prodekanica za nastavu i studentska pitanja prof. dr. sc. Renata Pecotić, prodekan studija Farmacije prof. dr. sc. Darko Modun i prodekanica za znanost, poslijediplomske studije i međunarodnu suradnju prof. dr. sc. Katarina Vukojević. Promoventima su biranim riječima na velikom uspjehu čestitali dekan prof. dr. sc. Ante Tonkić i prodekanica prof. dr. sc. Renata Pecotić.

Uime svojih kolegica i kolega, kao i u svoje ime, zahvalila je Karla Milanović.

Prigodni umjetnički program izveo je glazbeni duo *Soundlab project* – solistica Gabriela Braičić i Ivan Perak na klavijaturama te Zbor splitskih liječnica.

POPIS PROMOVIRANIH

STUDIJA MEDICINA:

1. Marica Barać
2. Mirna Begović
3. Jela Biočić
4. Mirja Biočić
5. Lorena Borovac
6. Bruna Brnas
7. Toni Bučević
8. Antoneta-Marija Buntić
9. Zrinka Bušelić
10. Martina Carev
11. Ivan Cvitković
12. Ana Čikara
13. Ivan Čović
14. Vedrana Čović
15. Fabijan Čukelj
16. Ana Maria Čupić
17. Josipa Ćubelić
18. Natali Damjanović
19. Antonela Domjanović
20. Niko Dunkić
21. Vid Duplančić
22. Lorena Đula
23. Veronika Grabovac
24. Anđela Grgat
25. Marina Grubić
26. Zrinka Hrgović
27. Bojana Jovović
28. Tea Jozić
29. Klara Jukić
30. Monika Katalešić
31. Jelena Kelam
32. Marta Knežević
33. Dubravka Komić
34. Dubravka Komić
35. Ante Korto Kelava
36. Domagoj Krželj
37. Josip Kuštare
38. Jure Luetić
39. Josip Ljoka
40. Jure Ljulj
41. Andrej Majić
42. Josip Majić
43. Vanja Marić
44. Josip Maslać
45. Nina Matas
46. Karla Matulović
47. Marin Mihovilović
48. Karla Milanović
49. Marina Milanović Litre
50. Karmen Mišković
51. Dina Mrčela
52. Ivan Nikolić
53. Petra Nizeteo
54. Andrea Novaković
55. Maja Odak
56. Donald Okmažić
57. Leona Paradi
58. Marta Pejak
59. Lucija Perković
60. Marin Petričević
61. Petra Polić
62. Katarina Pribidić
63. Veronika Pupić-Vurilj
64. Marija Radmilo
65. Ivan Rumora
66. Ante Salečić
67. Dea Samardžić
68. Lucija Seleš
69. Leon Serdarević
70. Ema Slapničar
71. Vedran Stipišić
72. Andrea Šego
73. Antonija Šego
74. Ivan Šitum
75. Nada Šuljić
76. Marija Šušak
77. Ante Tavra
78. Tina Tokić
79. Tina Toto
80. Ema Tramontana
81. Matea Tramontana
82. Viktor Vegan
83. Dorotea Vodeničar
84. Ivana Vučetić
85. Ivana Vučetić
86. Anamarija Vujević
87. Gabriela Vujić
88. Miro Vuković
89. Ana Zelić
90. Tomislav Žuvela

DEVETA PLIVINA ŠKOLA LJEKARNIČKE SKRBI U SPLITU

Ove se godine održao 9. međunarodni trodnevni tečaj za ljekarnike na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Splitu. Tečaj naziva Plivina škola Ljevkarničke skrbi u Splitu održao se od 1. do 3. rujna 2023. godine te je okupio oko 200 sudionika iz mnogobrojnih država, poput Hrvatske, Slovenije, Srbije, Bosne i Hercegovine, Sjeverne Makedonije i Crne Gore.

Na otvorenju tečaja sudionike je uime Medicinskog fakulteta pozdravio prof. dr. sc. Darko Modun, prodekan za studij Farmacije i ujedno voditelj tečaja.

Nakon voditelja tečaja sudionicima su se obratili Mihael Furjan, predsjednik Uprave Plive Hrvatska i Frane Pešut, direktor prodaje i poslovanja s ljekarnama Pliva Hrvatska. Predstavnici Plive, jedne od vodećih farmaceutskih tvrtki u Republici Hrvatskoj, istaknuli su kako su ponosni i zadovoljni dugo-godišnjom suradnjom s članovima Katedre za farmaciju te da s veseljem najavljuju jubilarnu desetu Plivinu školu ljevkarničke skrbi u Splitu 2024. godine.

Prvi dan skupa sudionici su imali priliku poslušati plenarna predavanja prof. dr. sc. Darka Moduna „Lijekovi u kontroli prekomjerne tjelesne težine“, doc. dr. sc. Ane Golić Jelić „Kako liječiti mišićno-koštanu bol bez tableta“, prof. dr. sc. Katarine Vučićević „Farmakokinetičke karakteristike analgetika od značaja za svakodnevnu farmaceutsku praksu“ te predavanje izv. prof. dr. sc. Maje Ortner

Hadžiabdić „Adherencija pacijenta u svijetu“. Drugi je dan bio posvećen interaktivnim radionicama na temu žgaravice i dispepsije, migrrene, dijabetesa te boli mišićno-koštanog podrijetla. I ove su godine radionice držali specijalisti kliničke farmacije iz područja javnog ljekarnštva, Iva Bužančić, Ana Galić Skoko, dr. sc. Slaven Falamića te mr. sc. Dahne Arbanas. Završni dan, tradicionalno je završio predavanjima članova Katedre za farmaciju. Članovi Katedre, ali i uprave Plive, s veseljem pripremaju desetu jubilarnu Plivinu školu ljevkarničke skrbi u Splitu koja će se održati u 2024. godini.

Josipa Bukić

Reumatologija 21. stoljeća

U organizaciji Zavoda za reumatologiju i kliničku imunologiju Klinike za unutarnje bolesti Kliničkog bolničkog centra Split, Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu, Hrvatske liječničke komore Splitsko-dalmatinske županije i Hrvatskog reumatološkog društva organiziran je dvodnevni tečaj I. kategorije s međunarodnim sudjelovanjem „Reumatologija 21. stoljeća“. Dana 30. lipnja i 1. srpnja 2023. godine na tečaju je sudjelovalo više od stotinu sudionika različitih medicinskih specijalnosti (specijalisti interne medicine, uži specijalisti svih grana interne medicine, specijalizanti interne medicine, specijalizanti svih grana interne medicine, obiteljski liječnici, doktori medicine, specijalisti i specijalizanti svih grana kliničke medicine koji su se pronašli u temama ovog tečaja).

Cilj tečaja bio je pružiti sudionicima stručna znanja i vještine za prepoznavanje i lijeчењe upalnih reumatskih bolesti u suvremenom medicinskom kontekstu. Sudionici su ovim tečajem usvojili najnovije spoznaje o patofiziologiji upalnih reumatskih bolesti, kliničkoj prezentaciji, dijagnostičkim postupcima te o mogućnostima liječeњa, uključujući i nove terapijske pristupe. Tečaj je bio koncipiran u obliku interaktivnih predavanja pripremljenih u skladu s postulatima kliničke medicine utemeljene na dokazima. Predavači na ovom tečaju bili su najeminentniji hrvatski stručnjaci iz područja reumatologije i kliničke imunologije.

Zbog multisustavne manifestacije upalnih reumatskih bolesti neophodno je bilo i sudjelovanje vodećih kardiologa, nefrologa, pulmologa i gastroenterologa koji su članovi interdisciplinarnih timova koji djeluju u cilju što učinkovitijeg liječenja i kliničkog praćenja ovih bolesnika. Veliku pozornost sudionika tečaja privuklo je predavanje profesorice Alojzije Hočevare iz Univerzitetskog kliničkog centra Ljubljana s temom „Klasifikacijski kriteriji i procjena aktivnosti u Sjögrenovoj bolesti“. Profesorica Hočvar jedna je od vodećih svjetskih imena u području Sjögrenove bolesti. U sklopu radio-nice tečaja sudionici su upoznati s mogućnostima kvantitativne evaluacije aktivnosti upalnih reumatskih bolesti (reumatoidnog artritisa, spondiloartritisa i psorijatičnog artritisa). Zbog velikog interesa i dobrih recenzija tečaja voditelji (izv. prof. dr. sc. Dijana Perković i izv. prof. dr. sc. Mislav Radić) nadaju se da će sličan tečaj održati i sljedeće godine. Područje reumatologije ubrzano napreduje te se spoznaje i mogućnosti liječeњe mijenjaju i time su ovakvi tečajevi potrebni u cilju edukacije i razmjene iskustava. Vidimo se 2024. godine...

Mislav Radić

VISIT BY THAI DELEGATION

On Friday 17th November, members of Cochrane Croatia had the pleasure and honour of hosting colleagues from the College of Medicine, Rangsit University, and the Rajavithi Hospital, in Bangkok, Thailand.

A large delegation of 25 health professionals, representing leaders in their field, visited the University of Split School of Medicine (USSM) in order to learn about the work of Cochrane Croatia and the Centre for Evidence-based Medicine (CEBM).

The Vice-dean for Research and International Collaboration, prof. Katarina Vukojević, began the afternoon with a description of the courses offered at the USSM. Both the Rector, and Rector Emeritus, of the College of Medicine at Rangsit University, Clin. Prof. Jedsada Chokdamrongsuk, and Clin. Prof. Suravit Techathuvanan, respectively, were interested in the organisation of medical training in Croatia. This was followed by a presentation of the work of Cochrane Croatia, by Cochrane Croatia's Director, Dr.

Irena Zakarija-Grkovic. Interest in the Cochrane International Mobility Program was expressed by Thai delegates, who were keen to involve their students in the work of Cochrane.

Researchers from the CEBM, led by Prof. Ana Marušić, next shared their areas of scientific investigation and presented the history and work of the CEBM. Nensi Bralić, Marija Franka Žuljević, Antonija Mijatović and Luka Ursić described their research projects, covering a wide range of topics, from research integrity and the history of medicine to knowledge translation and psychedelic research. The Dean from the Faculty of Science at Rangsit University, Prof. Emeritus Vorachai Sirikulchayanonta, was impressed with the work of the CEBM team, and enquired about the undergraduate training of medical students in research.

Dr. Mirjana Huić, from the HTA/EBM Centre in Zagreb, and Cochrane Croatia's HTA Coordinator, joined via Zoom, to share with our guests the role of Health Technology Assessments (HTA) in health care at the national and EU level. Dr Huić gave a short overview of new EU HTA Regulations, and the four areas of joint work, with the main goal to improve access to innovative (life/saving) technologies.

Finally, our guests had the opportunity to visit the CEBM, where in a relaxed and friendly atmosphere we got to know each other better and exchange ideas and experiences. We look forward to future collaboration with our Thai colleagues, and wish them a safe trip home.

Irena Zakarija-Grković

Ass. Prof. Ishanka Rajapaksha Mudiyanselage: „If you are passionate and curious about science, just look into the Cochrane International Mobility“

Razgovarala: Marija Franka Žuljević, dr. med., članica Hrvatskog Cochranea

Ishanka has a background in physiotherapy and a particular interest in evidence synthesis in health and health education. She currently works as an Associate Professor at Western Norway University of Applied Sciences, Bergen, Norway. Her greatest passion is to promote end-user engagement and evidence-based research (EBR) in medical and health science research.

Ishanka took part in the Cochrane International Mobility (CIM) in Croatia in 2020. CIM offers opportunities for learning and training on the part of both scheme participants and host staff. Placements typically involve activities related to the production, use and knowledge translation of Cochrane reviews. CIM was founded through the initiative of dr. Matteo Bruschettini and Cochrane Sweden.

Could you tell me a bit about your motivation and aims for attending the Cochrane International Mobility (CIM) in Croatia?

My memory takes me back to the first systematic review I conducted during my PhD project. My go-to manual at that time (and even now) was the Cochrane Handbook for Systematic Reviews and Meta-analyses. After reading that book, I aspire to become a Cochrane author, and deepen my understanding of systematic reviews. The Covid-19 pandemic gave me some pace to this learning curve, leading me to participate in the CIM. I believe, I accomplished most of my aims, and am looking forward to engaging in a Cochrane review in the future.

What was the experience like? What do you think you gained from it? Besides the professional knowledge

you obtained, did it affect you personally in any way?

I genuinely consider this experience to have been absolutely a fantastic for me

as an early career researcher. Since I contacted Tina in 2020, I gained more than I had expected from CIM. Besides the professional knowledge, it opened me heaps of networking opportunities,

» Slijeva nadesno: Tina Poklepović Peričić, Ishanka Rajapaksha Mudiyanselage, Livia Puljak

which led me to a number of great research projects and publications. I even learned about my current job through the extended network I gained during my time with CIM. I was able to publish together with wonderful researchers such as **Tina Poklepovic Peričić** and **Livia Puljak**, and many others. The greatest thing is that we continue to work together on various research projects from different corners of the world.

What do you think Cochrane and CIM can offer to young scientists?

Cochrane and CIM provide excellent opportunities for learning and

networking, not limited to young scientists! I highly recommend CIM to anyone interested in learning systematic reviews, especially, CIM of Cochrane Croatia. What Cochrane offers through CIM is an exceptional opportunity for young scientists to connect with passionate researchers and engage in international research.

In many parts of the world, there are young scientists without access to databases due to high paywalls. If Cochrane could create more opportunities for those young passionate researchers with limited resources, we could witness more high-quality research from such regions.

What advice would you give to young students or researchers from the field of biomedicine who are interested in science?

If you are passionate, and curious about science, that enthusiasm will drive your research and sustain you through challenges. Don't give up! Believe in yourself and connect the dots!

**There are people who
willing to help, and if you
don't believe me,
just look into
Cochrane & CIM**

Izvedena predstava „Nemoguća odluka – život prekinut neizvjesnošću“

Povodom Svjetskog dana zdravstvene skrbi utemeljene na dokazima 20. listopada 2023. Hrvatski Cochrane na Fakultetu je organizirao izvedbu predstave „Nemoguća odluka – život prekinut neizvjesnošću“ autora dr. Benjamina Đulbegovića. Predstava je osmišljena tako da podiže svijest o važnosti medicine utemeljene na dokazima razgovorom pacijentice s rakom gušterače i njezina supruga s liječnicom. Glumili su naša knjižničarka dr. sc. **Danira Matijaca** i studenti **Katarina Čavka** i **Julian Kovačić**.

Izvedena su tri čina predstave, a nakon svakog slijedila je rasprava koju je moderirala **izv. prof. dr. sc. Irena Zakarija Grković, dr. med.** U raspravi su sudjelovali panelisti koji su komentirali različite aspekte odnosa liječnika i pacijenta te primjenu dokaza pri donošenju kliničkih odluka. Pacijente su predstavljale **Sonja Grgat** i **Marina Zečić** iz udruge Caspera, kao i predsjednica Hrvatske udruge za promicanje prava pacijenata, dr. sc. **Jasna Karačić**. Liječnike su predstavljali **Zdravka Majić, dr. med.** i **Louis Ghassan, dr. med.** Znanstvenike je predstavljala **prof. dr. sc. Ana**

» Slijeva nadesno: Julian Kovačić, Katarina Čavka, Danira Matijaca

Marušić, dr. med. Zanimljiva rasprava koja je uslijedila naglasila je koliko je važno kontinuirano promicati i podržavati medicinu utemeljenu na dokazima kako bismo osigurali najbolju moguću skrb za pacijente i kvalitetno zdravstvo u budućnosti.

PREDSTAVLJENA NOVA KNJIGA PROF. T. VLAKA „REHABILITACIJSKI MODELI U REUMATOLOGIJI UTEMELJENI NA DOKAZIMA“

U srijedu, 25. listopada 2023. G. u Sveučilišnoj galeriji predstavljena je knjiga „*Rehabilitacijski modeli u reumatologiji utemeljeni na dokazima*“ autora prof. dr. sc. Tonka Vlaka. Dupkom puna Galerija uzvanika, od studenata do emeritusa, gostiju i prijatelja potvrdila je kako je prof. Vlak uistinu poseban čovjek, te nadasve značajan splitski liječnik (Slika 1).

Okupljenima se najprije obratio prof. dr. sc. **Damir Roje**, predstavnik Akademije medicinske znanosti Hrvatske iz podružnice Split. Istakao je kako mu je iznimna čast što je prof. Tonko Vlak njihov dugogodišnji član te mu je iskreno čestitao na izdavanju ovog visokoškolskog udžbenika u klasi znanstvenog priručnika. Postat će to zasigurno neizostavna literatura starnog usavršavanja i doživotnog učenja medicinskih djelatnika.

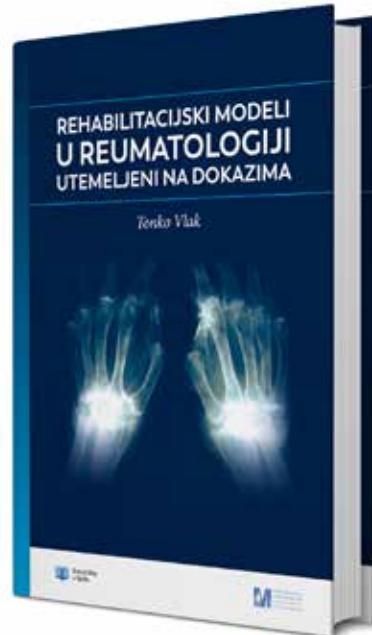
Prof. dr. sc. **Ana Marušić**, profesorica anatomije i istraživačke metodologije na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Splitu kazala je da njeni kolege, koji se bave fizikalnom i rehabilitacijskom medicinom jako puno rade na korištenju medicine utemeljene na dokazima i pri tome i sami stvaraju nove dokaze te kako vjeruje da će zato knjiga imati i novo izdanje (Slika 2). Između ostalog, rekla je:

„ Današnje kronične bolesti imaju toliko puno uzroka da nemamo najboljih lijekova, nego samo možemo govoriti o nekoj vjerojatnosti da pojedini lijek djeluje. Tu ulazimo u posebnu statistiku, a to je statistika vjerojatnosti. I to nam predstavlja problem. Nama rezultati novih kliničkih ispitivanja kažu kako

postoji neka vjerojatnost da ispitivani lijek djeluje. Međutim, svaki pacijent je liječniku binarni, a to znači ili će mu biti bolje, ili mu neće biti bolje. Stvar koja je tu ključna, jest da razmišljamo kritički o informacijama koje dobivamo. To je ono što knjiga prof. Vlaka i suradnika govori, a to je da uvijek moramo kritički gledati na sve nove informacije koje nam dolaze. Moramo ih gledati u njihovom jedinstvu sa svim dokazima koje imamo i to onda provesti u praksi. Knjiga nam daje mnogo primjera, različitih vrsta dokaza i smjernica za pojedine postupke u fizikalnoj medicini i rehabilitaciji, sve do podataka iz stvarnog svijeta, a to su rezultati nekih

analiza s Katedre za fizikalnu medicinu. U knjizi se nalazi bogato znanje da ga pro- učavamo. I da iz njega na najbolji način možemo donijeti odluke u svakodnevnoj praksi. A to je zapravo i svrha medicine utemeljene na dokazima“, objasnila je prof. Marušić važnost ovog udžbenika.

Izv. prof. dr. sc. **Mislav Radić** kazao je da mu je bila čast biti recenzentom ove izuzetno kvalitetne knjige. Pritom je čestitao prof. Vlaku, posebno iz razloga što je u knjizi objedinio sve ono što je on radio svaki dan, kad je dolazio na svoje radno mjesto i sve je to pretočio u znanstveni izričaj čime svako poglavje ima svoju osobitu težinu:

„Ovaj udžbenik nastao je iz one krilatice „work, finish, publish“. Radi, dovrši, objavi. Riječ je o sveučilišnom udžbeniku i toplo ga mogu preporučiti mladim kolegama, ali ne samo njima, nego i nama starijima. I to iz razloga što ćemo pročitati nešto novo i sve to utemeljeno na dokazima. Završit ću s onim što piše na poledini knjige: „*Lukav čovjek prezire znanje, neuk mu se divi, a pametan ga koristi!*“ /F.Bacon/

Na kraju se okupljenima obratio sam autor, prof. dr. sc. Tonko Vlak. Ispričao je okupljenima, koji su ga pozorno slušali, kako je za njega specifično to što ne voli šablone pa je tako i započeo od onoga što obično ide na kraju: prvo se zahvalio svima koji su izdvojili vrijeme došavši na predstavljanje knjige, a mogli su ga iskoristiti na drukčiji način. No, nisu! Došli su! Između ostalog, prof. Vlak je rekao i sljedeće:

„Ana i Mislav su rekli ono što je najbitnije za knjigu, a ja ću reći dvije stvari, koje su meni važne, a to je da se iz ove knjige iščitava jedna moja okrenutost i veliko povjerenje, koje sam kroz sav svoj radni vijek imao prema mladim ljudima. Mladi ljudi su nešto što neumitno dolazi. Mladi ljudi su ti što moraju biti bolji od nas i bez kojih mi ne možemo. I zato im treba vjerovati i pružiti priliku. Druga stvar, koja je važna i koja je mi se čini interesantna, a vezana je uz ovu knjigu, jest da na njenim koricama piše da joj je cijena nula (0) eura. Dakle, knjiga je napravljena kao nekomercijalni projekt. I svi me pitaju

zašto sam to tako radio, jer je u knjigu uloženo dosta truda, a bilo je i dosta troškova. A ja volim reći da je to zato jer znanje nema cijenu!

Prof. dr. sc. Vlak zatim je podvukao:

„Da, to je zgodna floskula, ali pravi razlog zašto je ta knjiga nula eura je puno dublji. Naime, izdavač ove knjige je Katedra za fizikalnu i rehabilitacijsku medicinu Medicinskog fakulteta u Splitu. Knjiga je prošla sve ono što je trebala proći, počevši od našeg Povjerenstva do sjednice Senata 13. srpnja 2023.g. gdje je dobila status sveučilišnog udžbenika i kao takva će se koristiti, ne samo na našem Sveučilištu, nego i diljem Hrvatske. Ja sam svoj rad na Medicinskom fakultetu u Splitu započeo davne 1992. godine kao mladi asistent, kada Split još nije imao svoj fakultet, nego je bio Studij starijeg brata iz Zagreba, i napredovao sam do znanstveno-nastavnog zvanja redovitog profesora u trajnom zvanju. I ništa od toga ne bih mogao postići da nije bilo našeg Medicinskog fakulteta. Medicinski fakultet mi je dao sve i omogućio mi da kao profesor imam društveni ugled, da me se poziva na razna predavanja, na brojne europske skupove, da dijelim svoje znanje s mladim ljudima koji studiraju, da upoznam brojne druge nastavnike ... Stoga je moja ideja vodilja bila da se ja pri kraju svoje znanstveno-nastavne karijere zahvalim tom Medicinskom fakultetu na način da sve svoje znanje i uloženo vrijeme iz područja rehabilitacijske reumatologije

(ili reumatološke rehabilitacije) saberem u jednu knjigu i da onda tu knjigu poklonim Medicinskom fakultetu. I to na način da svima, koji su zainteresirani za ovu problematiku ona bude na korist, a meni na ponos i čast. To je bio glavni razlog zašto je ona napravljena kao nekomercijalni projekt i zašto košta nula eura.“

Zaključio je:

„Edicija od 300 komada će biti podijeljena krajnjim korisnicima i već je otišla po svim knjižnicama medicinskih fakulteta diljem Hrvatske, nekih bolnica, u Nacionalnu sveučilišnu knjižnicu i u našu Sveučilišnu knjižnicu pa i studentima diplomskog studija Fizioterapije Sveučilišnog odjela zdravstvenih studija. Dakle, meni je to nadasve predstavljalo zadovoljstvo i draga mi je da Medicinskom fakultetu mogu zahvaliti za svoj društveni ugled. To je bio način kako bih se ja tom fakultetu odužio i zahvalio na svemu što je taj fakultet meni omogućio.“

U glazbenom dijelu nastupio je kvartet s flautom profesora Glazbenog odsjeka Umjetničke akademije u Splitu u sastavu: **Ana Domančić Krstulović** (flauta), **Evgenija Ephstein** (violina), **Vladimir Kossjanenko** (viola) i **Hillary Karuza** (violončelo), koji su ovom događaju dali poseban ugođaj (Slika 3). Promociju knjige organizirala je **Helena Trze Jakelić**, voditeljica Sveučilišne galerije.

Gordana Alfrević,
Sveučilište u Splitu

Nemoguća odluka – život prekinut neizvjesnošću: scenski prikaz djela dr. Benjamina Đulbegovića na Medicinskom fakultetu u Splitu

Na satu Obiteljske medicine prof. Irena Zakarija-Grković, kao voditeljica Hrvatskog Cochranea, pitala je tko bi želio sudjelovati u izvođenju drame i pomoći u obilježavanju Svjetskog dana zdravstvene skrbi utemeljene na dokazima. Učinilo mi se zabavno pokušati glumiti jer sam davno prije glumila u školskim predstavama – tako sam se sjetila svojeg djetinjstva i odlučila javiti.

Fakultet povezujem s predavanjima i ispitima, a sad je odjednom trebalo od studenta postati glumac, a predavaonica je trebala postati kazalište. Kako se nitko nije javio za mušku ulogu, morala sam se potruditi i sama pronaći „muža“ – kolegu s godine Juliana, a pored svoje teške glumačke dijagnoze karcinoma gušterače, to nije bilo nimalo lako. Julijanu se isto činilo zabavno glumiti, pogotovo jer je uloga muža trebala biti puna ljutnje, razočaranja i tuge koju je on odlično uspio odglumiti,

baš kao pravi glumac. Gospođa Danira, naša draga voditeljica Knjižnice, s nama je neumorno vježbala, vrlo je ozbiljno shvatila svoju ulogu liječnice i htjela je što bolje dočarati publici kako se osjećaju likovi i kako je teško prolaziti kroz takvu situaciju. Mislim kako je ovo vrlo zanimljiv način prenošenja ideja i informacija i nadam se da nije posljednje dramsko-znanstveno djelo gospodina Đulbegovića. Lijepo je što smo obilježili Svjetski dan medicine utemeljene na dokazima i svojim malim trudom doprinijeli ljepšoj i zanimljivijoj proslavi. Evo Julianove izjave:

„Ovaj igrokaz smatram izvrsnom izvannastavnom aktivnosti koja bi trebala biti ponuđena svim studentima ovog velikog fakulteta. Definitivno bi se uz dramsku umjetnost i umjetnost izražavanja trebalo više ulagati u glazbu, likovnu umjetnost, ali prvenstveno i u znanstvene i kliničke sekcije i radionice. Hvala cijenjenoj gospođi Daniri Matijaci, koja nas je pripremila u kratko vrijeme i odigrala odličnu ulogu u predstavi, i cijenjenoj profesorici Ireni Zakariji-Grković, koja je organizirala ovaj događaj. Za kraj pohvale kolegici Katarini za odličnu glumu i nadamo se da ćemo u skoroj karijeri liječnika imati puno uspjeha.“

Katarina Čavka i Julian Kovačić

WOS CC:

„NAJZNANSTVENICI“ I OVE GODINE NA PODRUČJU KLINIČKE MEDICINE

Na temelju citiranosti radova indeksiranih u bazi Web of Science Core Collection Institut za znanstvene informacije tvrtke Clarivate analizirao je utjecajnost pojedinih znanstvenika 2023. Godine. Pritom je izrađen popis autora koji se ubrajaju u 1 % najcitanijih.

Pokazalo se da je najviše vrhunskih znanstvenika na području kliničke medicine te da najveći broj visoko citiranih autora (37,5 %) dolazi iz SAD-a. Nakon Amerikanaca najcitaniji su Kinezi, zatim Britanci, Nijemci, Australci, Kanađani, Nizozemci, Francuzi, Hongkonžani i Talijani. Iz Hrvatske dva su se znanstvenika našla na popisu 1 % najcitanijih znanstvenika – izv. prof. dr. sc. Danijela Bursać Kovačević s Prehrambeno-biotehnološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i prof. dr. sc. Predrag Putnik s Odjela za prehrambenu tehnologiju Sveučilišta Sjever. U odnosu na Clarivateovu prošlogodišnju analizu uočava se znatniji porast „najznanstvenika“ iz Kine.

Znanstveno područje	Broj znanstvenika koji spadaju u 1 % najcitanijih
Klinička medicina	477
Biologija i biokemija	282
Kemija	254
Znanost o materijalima	232
Društvene znanosti	230
Neuroznanost	227
Imunologija	203
Mikrobiologija	200
Znanost o biljkama i životinjama	189
Molekularna biologija i genetika	186
Geoznanosti	174
Psihijatrija i psihologija	173
Fizika	165
Farmakologija i toksikologija	159
Ekologija	137
Inženjering	131
Poljoprivredne znanosti	117
Informatika	96
Ekonomija	86
Znanost o svemiru	75
Ukupno	3,793
Interdisciplinarno	3,332
Sveukupno	7,125

Rang	Država	Broj "top znanstvenika"	Udeo	Promjena u odnosu na 2022.
1.	SAD	2 669	37,5%	-0,8%
2.	Kina	1 275	17,9%	1,7%
3.	Ujedinjeno Kraljevstvo	574	8,1%	0,1%
4.	Njemačka	336	4,7%	-0,4%
5.	Australija	321	4,5%	-0,2%
6.	Kanada	218	3,1%	0,0%
7.	Nizozemska	195	2,7%	-0,2%
8.	Francuska	139	2,0%	0,1%
9.	Hong Kong	120	1,7%	0,3%
10.	Italija	115	1,6%	0,1%

PROSLAVA JUBILEJA 100. GODIŠNICE OTORINOLARINGOLOGIJE U SPLITU 25. SVIBNJA 2023.

» Dr. Aleksandar Dorsner, prvi voditelj ORL službe u splitskoj bolnici 1923. Godine.

U Splitu je ORL služba osnovana davne 1923. godine u Staroj bolnici smještenoj u centru grada, a dr. Aleksandar Doršner bio je prvi otorinolaringolog u Splitu. Tadašnja ORL služba nije bila samostalna, već je bila u sklopu kirurgije.

Nakon dr. Doršnera ORL službu preuzeo je dr. Niko Jerković i ORL ostaje u Staroj bolnici do 1946. kada se seli na Firule, u današnju zgradu bolnice.

Međutim, ORL tada ne dobiva samostalan prostor, već prvi kat dijeli s oftalmologijom. Dr. Jerković postao je šef prvog odjela koji se počeo samostalno razvijati. Istovremeno u Školskoj poliklinici djeluje ORL ambulanta u kojoj je radio dr. Branko Nižetić. Kada se u bolnici osnovao Odjel, dr. Nižetić je prešao u bolnicu i oni zajedno 1949. godine na specijalizaciju primaju prvog specijalizanta, dr. Srećka Čopa.

Nakon smrti dr. Jerkovića, 1951. godine Odjel preuzima prof. dr. Josip Ružić, koji je prvi profesor ORL-a u Splitu. On je također dvaput bio ravnatelj splitske bolnice, a ono na čemu mu svi u Splitu moramo biti jako zahvalni jest činjenica da je velikim dijelom i njegova zasluga što Split danas ima Medicinski fakultet. Poslije dr. Ružića na mjesto prvog čovjeka Odjela ORL u Splitu dolazi prim. dr. Bogdan Šimunić, potom prim. dr. Duje Barać, pa prof. dr. sc. Ivo Glunčić, a potom i prof. dr. sc. Goran Račić, koji je postao i prvi pročelnik Katedre otorinolaringologije Medicinskog fakulteta u Splitu.

Nakon dr. Račića na vodeće mjesto ORL-a u KBC-u Split dolazi naš sugovornik. „Danas imamo najmoderniji instrumentarij, u smislu opremljenosti“, kazuje dr. Poljak.

„Naši specijalizanti specijalistički ispit polažu u Zagrebu s najboljim ocjenama i već danas, na što sam posebno ponosan, preuzimaju veliki dio posla u operacijskim dvoranama i u ambulantama. Inzistirao sam na kvalitetnoj edukaciji i na tome da im se omogući da rade samostalno uz nadzor mentora“, kazuje dr. Poljak.

„U doba kada sam došao raditi u KBC Split, na ORL-u je bilo 10 lječnika, a danas ih je 25. Klinika danas ima 87 djelatnika, od kojih je 25 lječnika, 50 medicinskih sestara i tehničara, 2 logopeda te 11 nezdravstvenih radnika.

2019. godine, dakle, godinu prije Covida, u tri smo dvorane imali više od dvije tisuće i dvjesto operacijskih zahvata u općoj anesteziji. Govorim o operacijama u koje se ne ubrajamu mali zahvati u lokalnoj anesteziji. Na ORL-u godišnje pregledamo oko 65 000 pacijenata, a na Klinici nam ‘leži’ oko tisuću pacijenata, koji u prosjeku u bolnici borave manje od pet dana. Zadnjih godina imamo stalni porast pacijenata u našoj hitnoj ambulanti koja radi 24 sata dnevno 365 dana u godini i koja godišnje pregleda skoro 18 000 ljudi, što je prosjek od oko 50 pacijenata dnevno. Po tome smo u KBC-u Split drugi, odmah iza Hitnog kirurškog prijama (HKP), koji godišnje pregleda više od 50 000 pacijenata“, rekao nam je dr. Poljak.

Dok je u Domu zdravlja u Splitu postojala ORL služba, ove brojke iz bolnice bile su kudikamo manje i bilo je lakše raditi. Zbog toga je možda došlo vrijeme da se opet „izmisli topla voda“ i da se vrati ORL službu u Dom zdravlja i tako omogući još bolja skrb našim sugrađanima.

» Poštovani liječnici i glavna sestra ORL klinike KBC-a Split danas s Izv. prof. Nikolom Koljom Poljakom, predstojnikom Klinike za bolesti uha, grla i nosa KBC-a Split

Ipak, naš sugovornik ističe jedan period rada na koji je posebno ponosan. „To je period Domovinskog rata u kojemu su liječnici KBC-a Split, ‘otorinci’ i sve drugo medicinsko i nemedicinsko osoblje dali veliki doprinos, potpuno nepripremljeni za ratne ozljede. Od 1991. do 1993. godine mi smo na Odjelu ORL-a liječili 141 ranjenika i sudjelovali u radu po ratnim bolnicama. Punu medicinsku skrb pružili smo svima, i to bez obzira na uniformu, nacionalnost, vjeroispovijest, poštujući Hipokratovu ostavštinu i Ženevsku konvenciju, što je nažalost rijedak slučaj u svijetu. Nakon Vukovarske bolnice KBC Split dala je najveći obol u Domovinskem ratu i jedina je uz Vukovarsku bolnicu kojoj je Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu dodijelio posebnu povelju koja se zove Medicina za čovječnost i etičnost”, kazuje dr. Poljak.

Za kraj je dr. Poljak ostavio zahvalu.

„Htio bih zahvaliti svima koji su radili na ORL u Splitu, svom osoblju, jer bez tih ljudi, bez **timskog rada** mi ne bismo bili ovdje gdje smo danas i ne bismo imali ovakve rezultate. Svaka generacija dala je svoj obol razvoju ORL-a i ono što imamo danas izgrađeno je na zasadama svih djelatnika ORL-a u posljednjih 100 godina. Ništa nije počelo od danas i ništa ne završava danas”, zaključio je izv. prof. dr. sc. prim. Nikola Kolja Poljak, predstojnik ORL klinike KBC-a Split i bivši ravnatelj KBC-a Split.

Na proslavi su sudjelovali ravnatelj Kliničkog bolničkog centra Split, prof. dr. prim. **Julije Meštrović**, koji je čestitao ovaj veliki jubilej i kazao da je čitava bolnica ponosna na svoje otorinolaringologe.

Čestitkama se pridružio i dr. **Marko Rađa**, ravnatelj Doma zdravlja Splitsko-dalmatinske županije,

„Ova obljetnica važna je za čitavu hrvatsku medicinu. Dugo traje samo ono što vrijedi“, istaknuo je prof. dr. sc. **Tomislav Baudoin**, predsjednik Hrvatskog društva za otorinolaringologiju i kirurgiju glave i vrata.

Svečanosti je nazoočio i župan splitsko-dalmatinski, **Blaženka Boban**.

Na kraju se akademik Zvonko Kusić, savjetnik predsjednika Vlade RH za društvena pitanja, skupu obratio kao nekadašnji ravnatelj Vinogradsko bolnice i dekan Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Kazao je kako od 100 godina otorinolaringologije u Splitu ima uvid u gotovo pola, kao i u svih 25 godina splitskog Medicinskog fakulteta. „Otorinolaringologija nije najveća grana u zdravstvu, ali je uvijek imala specijalan status. Čestitam na vašem radu i razvoju i na pozitivnom *dišpetu* da se natječete sa Zagrebom. Nastavite tako.“

MEDICINA U JAVNOSTI: TOČNOST I KOLIČINA INFORMACIJA O ZDRAVLJU

dr. sc. Danira Matijaca
voditeljica Središnje medicinske knjižnice

Što se dogodi kada prema nama stiže veća količina informacija od one koju možemo primiti i obraditi? Odgovor na ovo pitanje nudi se svakodnevno, i to ponajviše zbog jednostavne i široko dostupne mogućnosti produkcije i objavljivanja informacija. Izloženi smo tzv. **prezasićenosti informacijama** (engl. *information overload*) koja se očituje u svim tematskim područjima, pa tako i u području zdravlja, što je naročito naglašeno u specifičnim okolnostima kakva je bila nedavna COVID-19 pandemija. Složenost informacija koje se odnose na medicinu dodatno otežava njihovu obradu, tako da uz sve veći broj javno dostupnih informacijskih izvora o ljudskom zdravlju, prezasićenost zdravstvenim informacijama (engl. *health information overload*) postaje sve izraženija.

Obrada informacija kao kognitivni proces podliježe utjecaju različitih čimbenika osobnosti i ima niz ograničenja. Dosadašnja su istraživanja pokazala da stupanj anksioznosti kod neke osobe, njezina razina motivacije za očuvanjem i poboljšanjem zdravstvenog statusa te količina znanja iz područja medicine snažno utječe na njezine mogućnosti obrade zdravstvenih informacija, a time i na pojavu prezasićenosti takvim informacijama. Kao pokazatelji prezasićenosti u znanstvenoj se literaturi spominju:

- povećana razina stresa, anksioznosti i ljutnje
- zbuđenost
- sklonost sažimanju informacija, uz pogrešno interpretiranje
- ignoriranje naknadno dobivenih informacija
- veći udio netočnih i neprovjerenih informacija korištenih • tijekom donošenja odluka
- slabija interakcija i kvaliteta komunikacije između pacijenta i zdravstvenog djelatnika.

Da bi se otklonila prezasićenost informacijama, predlažu se različita rješenja, među kojima su i ona koja zahtijevaju prije svega inovacije na području računarstva i razvoja umjetne inteligencije. Takva su rješenja usmjerena na povezivanje medicinskih baza podataka u jedinstveni sustav elektroničkih zapisa, osmišljavanje i poboljšavanje specijalnih internetskih pretraživača namijenjenih liječnicima te primjena tehnologija društvenih mreža u kliničkoj praksi. Za komunikaciju medicinskih informacija u javnoj sferi, namijenjenih širokoj javnosti, od iznimne su važnosti znanstvenici koji se bave izradom sustavnih pregleda – objedinjavanjem medicinskih dokaza dobivenih u velikom broju kliničkih istraživanja. Njima su od velike koristi rješenja koja automatiziraju proces objedinjavanja medicinskih dokaza i rezultata pretraživanja u različitim bazama. Praksa

The screenshot shows the LENS.org homepage with a dark blue header. The header includes the text "BRIDGING CULTURES" and "Start Your Search". Below the header are five navigation tabs: "Patents", "Scholarly Works", "Profiles", "Classifications", and "Climate Landscapes". A search bar with the placeholder "Search by Keyword or Scholarly Field" and a "Search" button are visible. Below the search bar is a link to "Structured Search".

» Sučelje za pretraživanje na platformi LENS.ORG.

pojedinačnih pretraživanja informacijskih izvora poput baza MEDLINE, SCOPUS, EMBASE, Cochrane Library i sličnih trebala bi sve više ustupati mjesto pretraživanju pomoću jedinstvenog sučelja koje bi bilo sinkronizirano s vodećim svjetskim znanstvenim bazama i koje bi raspolagalo sofisticiranim alatima za filtriranje i pronalaženje relevantnih informacija.

Da se iskoraci u tom smjeru uistinu i odvijaju, svjedoče veliki serveri poput platforme Lens (*Slika 1.*) koja je više od dvadeset godina razvijala svoje današnje sučelje za pretraživanje znanstvenih članaka, patenata i profila znanstvenika te je povezana s bazama ORCID, Microsoft Academic, CrossRef, Impactstory, CORE, European Patent Office, United States Patent and Trademark Office, IP Australia i World Intellectual Property Organization (WIPO). Na ovoj se platformi mogu pronaći zapisi o više od 225 milijuna znanstvenih članaka i 120 milijuna patenata, kao i raznovrsni podatci o znanstvenicima i znanstvenim ustanovama diljem svijeta. U ovom trenutku više i ne možemo govoriti samo o prezasićenosti informacijama, već i o prezasićenosti raznovrsnim sustavima za pohranu i obradu informacija, tako da je pitanje integracije, ujednačavanja i čitljivosti zapisa koji se odnose na sva područja ljudskog znanja od presudne važnosti.

Nadalje, osim na softverska rješenja i tehnološka poboljšanja, kada govorimo o smanjenju štete koja nastaje zbog prezasićenosti informacijama iz područja medicine, posebnu pozornost treba обратити на oblike objavljivanja informacija široj javnosti. Uz tekst, slike i infografike kojima se izravno odašilju poruke, potrebno je razmisliti i o mogućnostima dugotrajnijeg i sofisticiranijeg utjecaja na šиру javnost. Dobar primjer tome mogla bi biti ekranizacija edukativnih tekstova i produkcija filmova i dokumentaraca s

The screenshot shows a辟谣 (Bifāo) post from AFP. The headline reads: "False posts that beans and garlic prevent strokes mischaracterise the condition". Below the headline is a small image of a brain with the text "Roasted lablab beans and garlic prevent stroke? FALSE". At the bottom, it says "Published on 05/10/2023 at 08:43".

» Prikaz sučelja na mrežnom mjestu odjela za subijanje netočnih informacija novinske agencije AFP.

medicinskom tematikom, kao i dramatizacija književnih djela koja obrađuju pitanja vezana za ljudsko zdravlje i liječenje.

S tim u vezi treba istaknuti da danas među političarima sve više jača svijest o potrebi suzbijanja netočnih informacija koje se pojavljuju u medijima ili na društvenim mrežama. Europska unija, primjerice, ulaže znatna sredstva u projekte i inicijative kojima je cilj upravo provjeravati točnost informacija o zdravlju, a Medicinski fakultet u Splitu partner je u jednom od takvih projekata (*Health information fact checking*). Novinari i medijski djelatnici, suočeni sa strujanjem netočnih informacija, iznalaže načine na koje bi detektirali netočnost tvrdnji vezanih za sve društvene teme, pa tako i za one koje se odnose na zdravlje. U dosadašnjoj praksi oslanjali su se uglavnom na mišljenja stručnjaka, a samo informiranje o određenoj temi svodilo se na iščitavanje sadržaja na „provjerenim mreženim mjestima“ te na čitanje sažetaka znanstvenih članaka objavljenih u „provjerenim časopisima“. Međutim, pravilno iščitavanje i daljnje širenje informacija o dosadašnjim medicinskim spoznajama prepostavljuje poznavanje osnova filozofije znanosti, metodologije istraživanja i načina izvođenja zaključaka. Upitno je koliko su sami profesionalni novinari, kao posrednici u prenošenju informacija javnosti, upoznati s načinom pravilnog iščitavanja onoga što im se danas nudi kao znanstveni rezultat, diskusija i zaključak. Svođenje provjere točnosti informacija isključivo ili pretežito na konzultiranje „eksperata“ uvijek u sebi nosi zamku mogućih subjektivizama, predrasuda i zloporaba.

Posve je razvidno i razumljivo da eksploziju informacija kojom svjedočimo u javnoj sferi ne prati odgovarajuća opća informacijska pismenost, pa tako ni znanstvena pismenost koja pojedincu omogućuje pravilno iščitavanje onoga „što se zna“ i onoga „što se ne zna“, i to u onoj mjeri koja ga šteti od štete koju svojim odlukama može nанijeti sebi ili drugima. I sama znanstvena javnost sve više uočava potrebu za kvalitetnom edukacijom široke javne sfere (građana, novinara i političara) o načinima dohvaćanja, vrednovanja i uporabe znanstvenih informacija. Ako govorimo o medicini i ljudskom zdravlju, takvu ćemo edukaciju nazvati **zdravstvenom pismenošću** (engl. *health literacy*) i s pravom kao dio takvog opismenjavanja smatrati dugoročno razvijanje kulture javne rasprave, edukaciju o temeljnim pojmovima iz teorije argumentacije – jasno razlikovanje činjenica i pravih argumenata

- Khaleel I, Wimmer BC, Peterson GM, Zaidi STR, Roehrer E, Cummings E, et al. Health information overload among health consumers: A scoping review. *Patient Education and Counseling*. 2020 Jan;103(1):15–32.
- Klerings I, Weinhandl AS, Thaler KJ. Information overload in healthcare: too much of a good thing? *Zeitschrift für Evidenz, Fortbildung und Qualität im Gesundheitswesen*. 2015 Jan;109(4):285–90.

Započeo projekt Provjere točnosti informacija o zdravlju

AGENCIJA ZA
ELEKTRONIČKE
MEDJE

Republika Hrvatska
Ministarstvo
kulture i
medija
of Croatia
Ministry of
Culture and Media

Financira
Europska unija
NextGenerationEU

Pandemija virusa COVID-19 dovela je do širenja mnogobrojnih dezinformacija (što obuhvaća dezinformacije, misinformacije i lažne vijesti), zbog čega je Svjetska zdravstvena organizacija 2020. godine, uz pandemiju, proglašila i infodemiju.

Navedeni pojam označava prisutnost mnoštva dezinformacija u medijima (novine, radio, televizija i elektroničke publikacije) te na društvenim mrežama. Istraživanje *Infodemics and health misinformation — a systematic review of reviews* pokazalo je da se za vrijeme infodemije količina zdravstvenih dezinformacija na promatranim društvenim mrežama kretala između 0,2 % i 28,8 %, što upućuje na postojanje problema dostupnosti neprovjerenih informacija u javnom prostoru.

Treba spomenuti da su sve više prisutne reklame i objave koje promoviraju različite proizvode s izraženim ljekovitim djelovanjem i pristupačnom cijenom, a koji potiču imunost ili doprinose bržem mršavljenju. Međutim, većina takvih proizvoda nije klinički testirana, nisu registrirani kao lijekovi ni medicinski proizvodi zbog čega se ne bi smjeli reklamirati s medicinskim implikacijama. Česte su dezinformacije o antibioticima zbog čega ih mnogi neracionalno i pogrešno upotrebljavaju ili se liječe sami, bez prethodne konzultacije s liječnikom.

Navedeno je bilo jedan od razloga pokretanja **Centra za medicinu utemeljenu na dokazima** (Centar) 2018. godine u sklopu MEFST-a koji djeluje i kao provjeravatelj točnosti informacija o zdravlju. U radu Centra sudjeluju znanstvenici i nastavnici s Katedre istraživanja u biomedicini i zdravstvu, Katedre za medicinsku humanistiku i Hrvatskog Cochranea te imaju kontinuiranu suradnju s Odjelom za znanstveni rad KBC-a Split i MEFST-ovim Uredom za znanost. U rad Centra aktivno su uključeni i studenti kako bi stekli znanja i vještine u medicini

utemeljenoj na dokazima te se bolje pripremili za profesionalni rad nakon završetka obrazovanja.

Ovom procesu posebno doprinosi suradnja s drugim stručnim ustanovama i udrugama, stoga je sastavljen konzorcij koji će sudjelovati u provedbi projekta, a koji čine Klinički bolnički centar Split, Institut za istraživanje života MedILS i Hrvatska udruga sveučilišnih žena (HUSŽ) u suradnji s Agencijom za elektroničke medije. Projekt je pokrenut pod Ministarstvom kulture i medija RH.

Prijavitelj projekta:

Sveučilište u Splitu, Medicinski fakultet

Vrijednost projekta:

198.824,95€ (darovnica 100 %)

Financira Europska unija – NextGenerationEU

Ref. Br.: NPOO C1.1.1.R6-12

Trajanje projekta: 9/2023 - 2/2025

Voditeljica projekta:

doc. dr. sc. Tina Poklepović Perićić, dr. med. dent.

Mrežna stranica
projekta dostupna
skeniranjem QR koda

Partneri:

Klinički bolnički centar Split
(prof. dr. sc. Ljubo Znaor, dr. med.)

Medicinski institut za istraživanje života
(Jelena Ružić, mag. oec.)

Hrvatska udruga sveučilišnih žena
(izv. prof. dr. Snježana Mardešić, dr. med.)

Sadržaj ovog teksta isključiva je odgovornost korisnika.

» Konzorcij projekta iRISE na prvom sastanku na Sveučilišnom medicinskom centru Charite u Berlinu, rujan 2023.

iRISE to Improve Reproducibility of Scientific Research

Berlin, Njemačka – 15. rujna 2023. – Novi projekt koji sufinanciraju Europska unija (EU) u okviru programa Obzor Europa, UK Istraživanje i inovacije (UKRI) i Švicarsko državno tajništvo za obrazovanje, istraživanje i inovacije (SERI) razvit će okvir za poboljšanje znanstvene ponovljivosti koja se definira kao sposobnost dobivanja rezultata u skladu s izvornim nalazima znanstvenog istraživanja.

Projekt pod nazivom iRISE (*Improving Reproducibility In SciencE*) okupit će stručnjake iz akademske zajednice i industrije kako bi razvili sveobuhvatno razumijevanje pokretača neponovljivosti i identificirali konkretna rješenja.

„Ponovljivost je ključna za napredak znanosti,” rekla je dr. McCann, suvodičica projekta sa Sveučilišnog medicinskog centra Charite u Berlinu. „iRISE će razviti mapu puta utemeljenu na dokazima za poboljšanje znanstvene ponovljivosti koja će koristiti jednakost istraživačima i kreatorima politika.”

- Projekt iRISE usredotočit će se na **tri** ključna područja:
- Stvoriti okvir za razvoj, procjenu i provedbu intervencija za poboljšanje ponovljivosti.
- Provesti studije tehničkih i praktičnih rješenja za povećanje ponovljivosti.
- Pružiti sve pronađene informacije i resurse za obuku o pokrećima i posljedicama povećanja ponovljivosti.

Projekt iRISE također će imati snažan naglasak na jednakost, raznolikost i uključenost. Projektni tim konzultirat će se s različitim dionicima kako bi se osiguralo da su identificirana rješenja relevantna i učinkovita za sve istraživače.

» MEFST ima čast predstavljati Hrvatsku u trogodišnjem projektu iRISE: prof. dr. sc. Ana Marušić, dr. med., nositeljica radnog paketa 4; Dora Pejdo, mag. psych., asistentica na projektu iRISE i vanjski suradnik doc. dr. sc. Ivan Buljan s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu.

**Više o projektu:
www.irise-project.eu**

The European Molecular Biology Conference -perspectives

The European Molecular Biology Conference (EMBC), founded in 1969, is an inter-governmental organization comprising 30 Member States including most of the European Union and some of the neighbouring countries.

The EMBC provides, through its General Programme, a framework for European co-operation in the field of molecular biology and closely related research areas.

EMBC and EMBO also co-operate with countries and organizations beyond Europe to foster interactions with international scientific communities. Croatia is represented in this organization with two distinguished scientists, one of which is our prof. dr. Vesna Boraska Perica, current head of department of Medical biology.

The General Programme focuses on the provision of training, teaching and research scholarships and on the establishment of programmes for courses, workshops in the life sciences.

It funds the programmes of the European Molecular Biology Organization (EMBO) that support excellent life scientists.

Perspectives from Vesna Boraska Perica

University of Split, School of Medicine |
EMBC Delegate

Please tell us about your professional journey up to this point.

I graduated in 2001 from the Faculty of Mathematics and Natural Sciences, Department of Biology, at the University of Zagreb. In 2002, I started working at the Medical School, Department of Medical Biology, at the University of Split. Concurrently, I pursued a PhD programme and obtained my PhD in genetics of diabetes mellitus in 2008. I progressed from scientific novice to an associate professor, to an assistant professor and finally a full professor. Currently, I am actively involved in teaching and research.

Throughout my career, I realized the importance of expanding my perspective on institutions abroad and global scientific advancements. To achieve this, I applied for various projects and scholarships. For instance, I have

been awarded a scholarship from the British Scholarship Trust that enabled me to undergo four months of training at the Wellcome Centre for Human Genetics in Oxford. There, I worked in the group led by Mark McCarthy, learning statistical analysis in genetics, and got introduced to the genome-wide association studies under the Wellcome Trust Case Control Consortium (WTCCC). Subsequently, I obtained scholarships from the National Foundation for Science, Higher Education and Technological Development of the Republic of Croatia and Unity Through Knowledge that allowed me to perform postdoctoral research at the Wellcome Sanger Institute in Hinxton, Cambridge, in the group of Eleftheria Zeggini, who is a current EMBC Delegate for Greece. Under her guidance I became the lead analyst for the WTCCC phase three analysis of

anorexia nervosa. These experiences significantly contributed to my scientific and personal development.

Upon returning to Croatia and my primary institution, I secured funding from the Croatian Science Foundation for the project entitled Genome-wide association analysis of Hashimoto's thyroiditis. This has become the focus of my current scientific work, in which I investigate the genetic and environmental aspects of the development of this autoimmune disease and collaborate with physicians. We also examine the clinical features of patients with Hashimoto's thyroiditis.

Q You have also become a delegate of EMBC, the international funding body of EMBO. How do life scientists in Croatia benefit from the new schemes to increase participation in the EMBO Programmes?

I enthusiastically welcome the opportunities provided by the new and adapted schemes for life scientists in Croatia and other participating countries. My colleague, EMBC Delegate Lovorka Barać Lauč, and I are actively involved in raising awareness of these opportunities. We organized information days in Zagreb and Split. EMBO conducts a training course on professional soft skills and the selected organizers are in the process of arranging the course here in Croatia. I believe that Croatian scientists will greatly benefit from these opportunities.

Q Looking at the broader landscape of life sciences in Croatia, what noteworthy trends do you observe?

Croatian scientists are engaged in diverse fields of molecular biology, with a particular emphasis on life sciences. It is difficult to highlight a single group, as there are many throughout Croatian universities and scientific institutes that apply cutting edge technologies in scientific research. The main challenge for Croatian scientists

lies in funding. National funding calls are not yet available on a yearly basis, making it difficult to maintain continuity in research work, sustain knowledge within research groups and retain promising PhD students, who could progress to become postdoctoral researchers. Most Croatian scientists work at universities and are heavily involved in teaching and associated responsibilities, which limits their opportunities for long-term research or training abroad.

What advice would you give to scientists seeking to embark on a research career in Croatia?

My research journey began with applying to different training courses abroad. One anecdote from my personal early career that actually marked my life is based on a rejection letter from one specific course. As I was determined to attend a similar course, I successfully applied to one held in Colombia in South America and spent ten days there. It was during this course that I met my future supervisor from the UK, that opened doors for me. Therefore, my main message is that younger scientists should embrace the opportunities available to them, such as those provided by organizations like EMBO, and not be demoralized if not accepted immediately as there is always a second chance. One training course can open doors, expand knowledge and boost self-confidence. This is particularly vital for PhD students and postdoctoral researchers.

EMBO opportunities in Croatia

EMBO Postdoctoral Fellowships

fund internationally mobile researchers for a period of up to two years. Five additional fellowships are reserved for those applying to work in participating countries*. Applications open all year around.

EMBO Scientific Exchange Grants

fund research exchanges of up to three months. The grants facilitate collaborations with research groups with expertise, techniques, or infrastructure that is unavailable in the applicant's laboratory. Applications open all year around.

EMBO Advanced Collaboration Grants*

fund exchange visits of group leaders with scientists from EMBO Member States to develop or carry out collaborative projects, or to prepare joint grant proposals. Applications open all year around.

EMBO New Venture Fellowships

help early career scientists to explore topics outside their current area and enter a new research direction. They fund research visits of up to three months. Applications open all year around.

EMBO Core Facility Fellowships

support training for staff of core facilities that provide services to research institutions or universities. They fund international exchanges of up to one month. Applications open all year around.

The EMBO Young Investigator Programme

supports group leaders in the early stages of setting up their independent laboratories for a period of four years. Networking is a key aspect. Application deadline: 1 April.

EMBO Installation Grants

support group leaders establishing their laboratories in participating countries* and becoming part of an international young investigator network. Application deadline: 15 April.

EMBO Courses & Workshops

stimulate exchanges of the latest scientific knowledge and provide training in experimental techniques. Application deadlines: 1 March and 1 August.

EMBO Early Career Lecture Courses*

are designed to provide training for PhD students and postdoctoral researchers. Funding is available for courses in Croatia. Application deadlines: 1 February, 1 June and 1 October.

The EMBO Lecture Series*

scheme provides funding to invite EMBO Members, Associate Members and Young Investigators to give lecture series in institutions in Croatia. Applications open all year around.

EMBO Press

publishes five journals that serve the global life science community: The EMBO Journal, EMBO Reports, EMBO Molecular Medicine, Molecular Systems Biology, and Life Science Alliance, which is published in partnership with Rockefeller University Press and Cold Spring Harbor Laboratory Press. EMBO Press offers Open Access publication at no cost for corresponding authors based in Croatia and who are not entitled to be covered by a publish-and-read agreement.*

Find more EMBO schemes at embo.org/funding.

embo.org

Information as of July 2023

Contact: communications@embo.org

Cover: Original image courtesy by

EMBO Member Prisca Liberati

See more information and opportunities via embl.org

DIGITALNA GRAĐA ZA STUDENTE I ZNANSTVENIKE

Središnja medicinska knjižnica nastavlja s izgradnjom digitalne zbirke čiji sadržaj možete pregledati u jedinstvenom mrežnom katalogu. Za građu koja nije u otvorenom pristupu knjižnično će osoblje dati korisničko ime i zaporku. Takva se građa može koristiti isključivo za znanstveno-istraživačke svrhe i radi rudarenje teksta. Korisnicima su na raspolaganju e-članci iz časopisa, e-ocjenski radovi i e-knjige u PDF formatu. Uz digitalnu zbirku Knjižnice tu je i više od 40 baza podataka koje su zaposlenicima i studentima dostupne uz nacionalnu licenciju ili godišnju pretplatu Fakulteta. U nekim je baza omogućeno dohvaćanje cjelovitih tekstova ili pregledavanje bibliografskih zapisa u sklopu probnog pristupa, a točan popis dostupnih baza mijenja se iz mjeseca u mjesec.

Tablica. Popis dostupnih baza u studenome 2023.

Baza podataka	Vrsta baze	Područje
APA PsycInfo	Bibliografska baza	Društvene znanosti
Arts & Humanities Citation Index (A&HCI)	Citatna baza	Humanističke znanosti, Umjetničko područje
BIOSIS Citation Index (BCI)	Citatna baza	Biomedicina i zdravstvo, Biotehničke znanosti, Prirodne znanosti
Book Citation Index (BKCI)	Citatna baza	Biomedicina i zdravstvo, Biotehničke znanosti, Društvene znanosti, Humanističke znanosti, Prirodne znanosti, Tehničke znanosti
CAB Abstracts	Bibliografska baza	Biotehničke znanosti
Conference Proceedings Citation Index (CPCI)	Citatna baza	Društvene znanosti, Humanističke znanosti, Prirodne znanosti, Tehničke znanosti
Current Chemical Reactions (CCR)	Citatna baza	Prirodne znanosti
Current Contents Connect	Bibliografska baza	Biomedicina i zdravstvo, Biotehničke znanosti, Društvene znanosti, Humanističke znanosti, Prirodne znanosti, Tehničke znanosti
Data Citation Index (DCI)	Citatna baza	Biomedicina i zdravstvo, Biotehničke znanosti, Društvene znanosti, Humanističke znanosti, Prirodne znanosti
Derwent Innovations Index	Citatna baza	Prirodne znanosti, Tehničke znanosti
EBSCOhost	Platforma baza podataka	Biotehničke znanosti, Društvene znanosti, Prirodne znanosti, Tehničke znanosti
EconLit	Bibliografska baza	Društvene znanosti
Emerging Sources Citation Index (ESCI)	Citatna baza	Biomedicina i zdravstvo, Biotehničke znanosti, Društvene znanosti, Humanističke znanosti, Prirodne znanosti, Tehničke znanosti, Umjetničko područje
Evidence-Based Medicine Reviews (EBMR)	Baza cjelovitih tekstova	Biomedicina i zdravstvo
HeinOnline	Baza cjelovitih tekstova	Društvene znanosti
IEEE/IET Electronic Library (IEL)	Baza cjelovitih tekstova	Tehničke znanosti
Index Chemicus (IC)	Citatna baza	Prirodne znanosti
IOPscience extra	Baza cjelovitih tekstova	Prirodne znanosti
Journal Citation Reports (JCR)	Citatna baza	Biomedicina i zdravstvo, Biotehničke znanosti, Društvene znanosti, Humanističke znanosti, Prirodne znanosti, Tehničke znanosti
JSTOR	Baza cjelovitih tekstova	Biomedicina i zdravstvo, Društvene znanosti, Humanističke znanosti, Umjetničko područje
KCI – Korean Journal Database	Citatna baza	Društvene znanosti, Humanističke znanosti, Prirodne znanosti, Tehničke znanosti
MathSciNet	Bibliografska baza	Prirodne znanosti, Tehničke znanosti
Medline	Bibliografska baza	Biomedicina i zdravstvo
OvidSP	Platforma baza podataka	Biomedicina i zdravstvo
Oxford Journals	Baza cjelovitih tekstova	Društvene znanosti, Humanističke znanosti, Umjetničko područje
Preprint Citation Index	Citatna baza	Biotehničke znanosti, Društvene znanosti, Humanističke znanosti, Prirodne znanosti, Tehničke znanosti, Umjetničko područje
SciELO Citation Index	Citatna baza	Biomedicina i zdravstvo, Biotehničke znanosti, Društvene znanosti, Humanističke znanosti, Prirodne znanosti, Tehničke znanosti
Science Citation Index Expanded	Citatna baza	Biomedicina i zdravstvo, Prirodne znanosti, Tehničke znanosti
Science Journals	Baza cjelovitih tekstova	Biomedicina i zdravstvo, Biotehničke znanosti, Prirodne znanosti, Tehničke znanosti
SciFinder-n	Bibliografska baza	Prirodne znanosti
Scopus	Bibliografska baza, Citatna baza	Biomedicina i zdravstvo, Biotehničke znanosti, Društvene znanosti, Humanističke znanosti, Prirodne znanosti, Tehničke znanosti
Social Sciences Citation Index	Citatna baza	Društvene znanosti
Taylor & Francis Subject Collections	Baza cjelovitih tekstova	Biomedicina i zdravstvo, Biotehničke znanosti, Društvene znanosti, Humanističke znanosti, Prirodne znanosti, Tehničke znanosti
Web of Science	Bibliografska baza, Citatna baza, Platforma baza podataka	Biomedicina i zdravstvo, Biotehničke znanosti, Društvene znanosti, Humanističke znanosti, Prirodne znanosti, Tehničke znanosti
Wiley Online Library	Baza cjelovitih tekstova	Biomedicina i zdravstvo, Biotehničke znanosti, Društvene znanosti, Humanističke znanosti, Prirodne znanosti, Tehničke znanosti
Zoological Record	Bibliografska baza	Biomedicina i zdravstvo, Prirodne znanosti
AccessPharmacy	Baza E-KNJIGE	Biomedicina i zdravstvo
AccessMedicine	Baza E-KNJIGE	Biomedicina i zdravstvo
ProQuest	Baza cjelovitih tekstova	Biomedicina i zdravstvo, Biotehničke znanosti, Društvene znanosti, Humanističke znanosti, Prirodne znanosti, Tehničke znanosti
De Gruyter časopisi	Baza cjelovitih tekstova	Biomedicina i zdravstvo, Biotehničke znanosti, Društvene znanosti, Humanističke znanosti, Prirodne znanosti, Tehničke znanosti

FOTO KOLAČIĆ

Josip Barić

Sretan 65. rođendan i
ostvarenje pune mirovine:
„Ova je fotografija važna
samo da se vidi da se MOŽE!
a viđat čemo se još...“

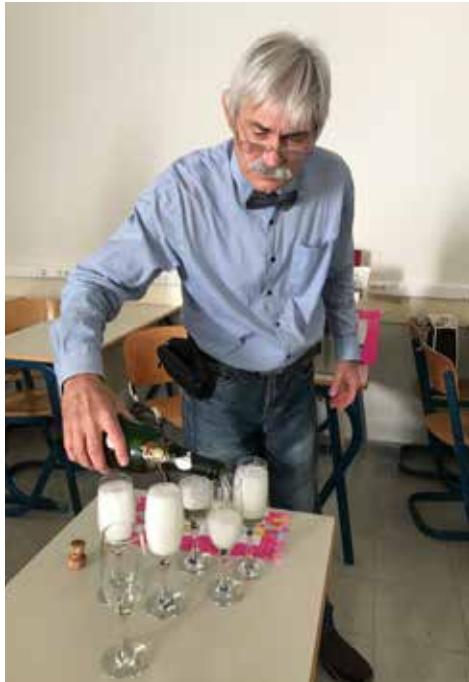

FOTO ŽULJ

Ponavljanje je majka mudrosti!

14. lipnja 2023. – Proslavljen Dan Sveučilišta i dodijeljene Rektorove nagrade na Medicinskom fakultetu u Splitu

U velikom amfiteatru Sveučilišta u Splitu Medicinskog fakulteta 14. lipnja 2023. godine održana je svečanost dodjele počasnog zvanja professor emeritus, rektorovih nagrada, nagrada za iznimne sportske uspjehe te dodjela nagrada natječaja za najbolji likovni rad „Povijesna i kulturna baština Splitsko-dalmatinske županije“. Prepuna dvorana ugostila je laureate, studente, profesore te njihove goste.

Temeljem odredaba Pravilnika o Rektorovoj nagradi, Odluke o raspisivanju Natječaja te prijedloga Povjerenstva za dodjelu Rektorove nagrade, rektor Sveučilišta u Splitu prof. dr. sc. Dragan Ljutić donio je Odluku o dobitnicima Rektorove nagrade u akademskoj godini 2022./2023., a za postignuća u akademskoj godini 2021./2022.

MEĐU OSTALIM NAGRADA SU DOBILI:

- **prof. dr. sc. Ante Tonkić** – Plaketa Sveučilišta u Splitu za iznimani doprinos razvoju Sveučilišta
- **Dina Mrčela (MEFST) i Viktor Vegan (MEFST)** – Rektorove nagrade za izvrsnost u akad. god. 2021./2022.

Rektorova nagrada za posebna postignuća ostvarena u akademskoj godini 2021./2022. u javnome nastupu ili djelovanju, sudjelovanju i uspjehu na državnim i međunarodnim natjecanjima dodijeljena je sljedećima:

- **Skupini studenata s Medicinskog fakulteta**, a koju čine Ivan Frka Šeparović, Mihaela Budimir, Mia Maretić, Niko Mastelić, Iva Ivančić, Barbara Cvitanović, Paula Petrašić,

Katarina Grcić, Jure Martinić, Magdalena Radina, Marino Lupi-Ferandin, Dora Mešin, Antonija Zoranić, Margareta Bego, Megi Brekalo, Mare Ković, Ivana Milardović, Marija Ana Perko, Marija Matulović i Marija Baković. Navedena skupina studenata uključena je u organizaciju i rad na projektu MADE (Mobile Access Dental Clinic).

- **Članovima Organizacijskog odbora „Međunarodne konferencije sa sudjelovanjem dobitnika Nobelove nagrade Plexus 2022“**, a koju čine studenti Medicinskog fakulteta Miro Vuković, Marina Grubić, Valentina Biloš, Paula Vučica, Nada Rakić, Lucija Skejić, Pjero Bačić i Ivan Lukšić.

